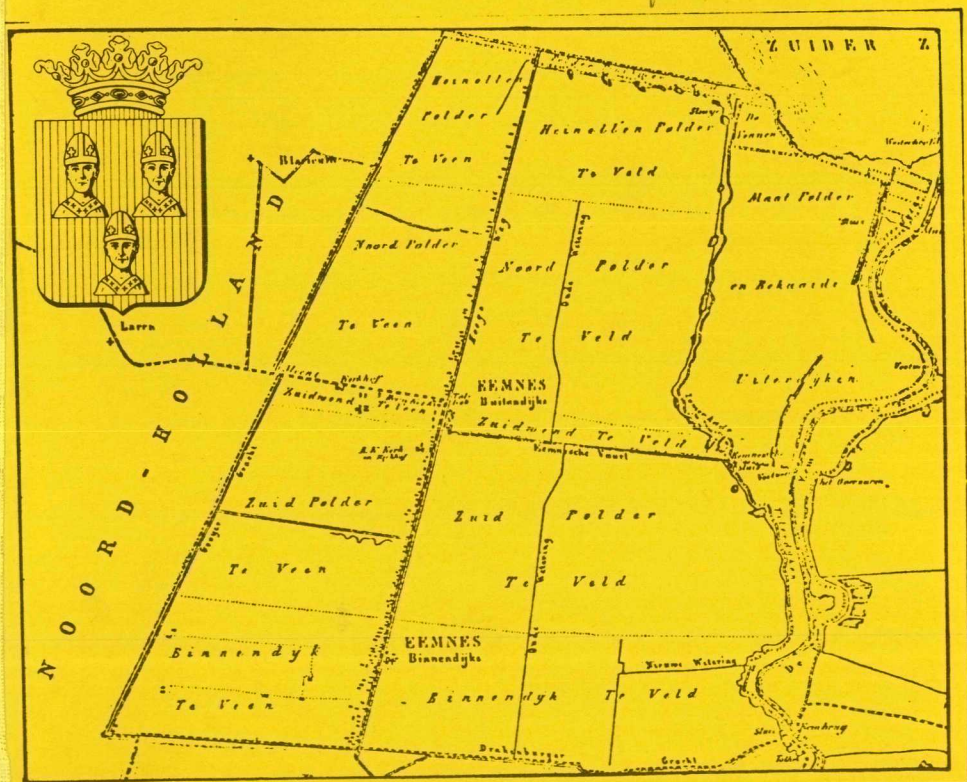

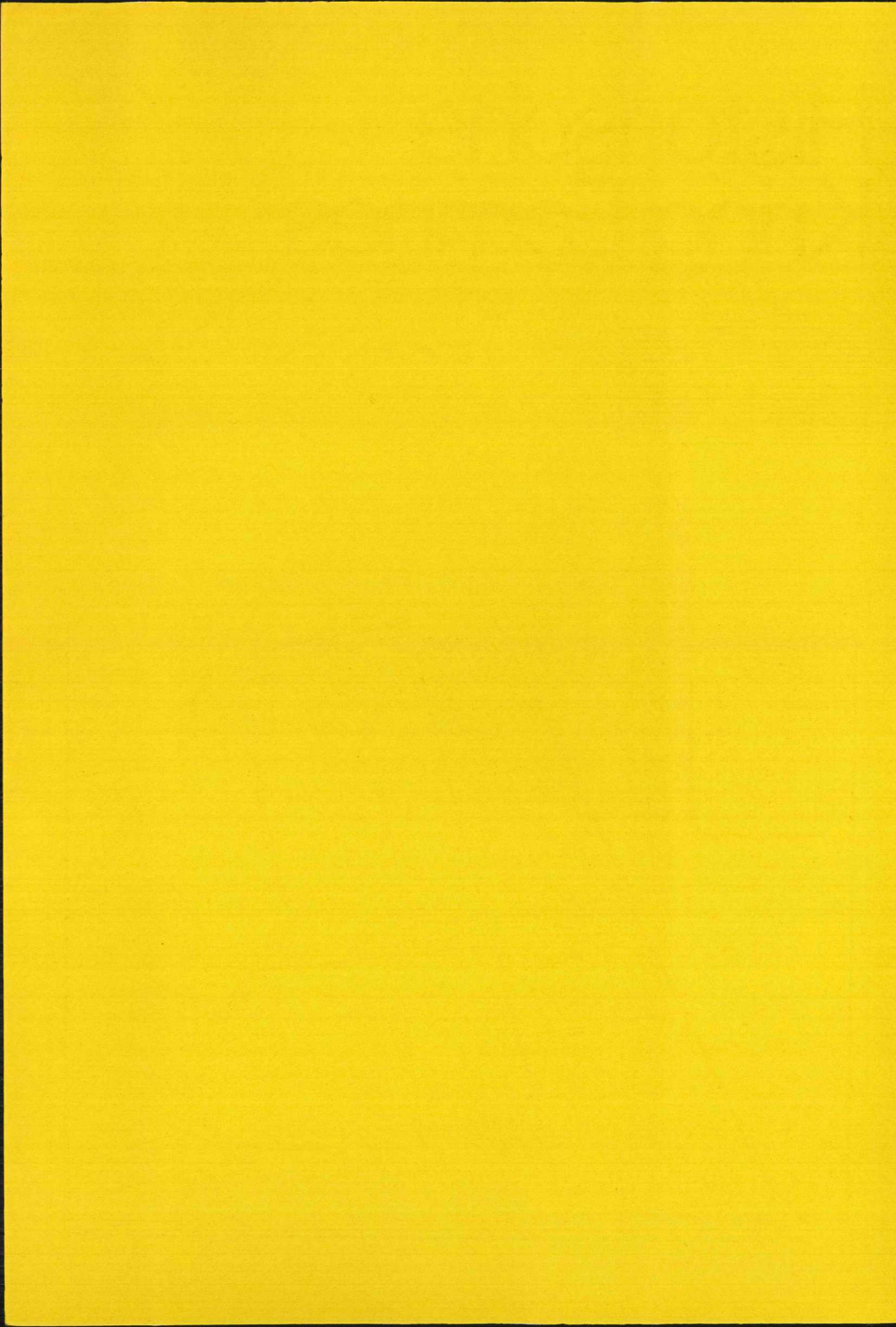
Historische Kring Eemnes

1981

1 t/m 4
gebonden

Historische Kring Eemnes

1981 Jaargang 3 - no.1

Redaktie-koördinatie: Gijs Vlamings

Bestuur

Voorzitter	A.M.Veth, Raadhuislaan 51
Vice-voorzitter	J.V.M.Out, Raadhuislaan 87
Sekretaris	G.A.M.van Wijk-Blom, Raadhuislaan 39
Penningmeester	I.Steggerda-Koornstra, Raadhuislaan 47
Bestuurslid	M.G.C.C. Achthoven-Hermeler, Fazantenhof 12

Kontributie HKE f 15,-- per jaar
Rabo-bank Eemnes, rek.nr. 31.59.11.425
Giro-nummer van de bank 10887

Inhoud:

Van het bestuur	blz. 2
Archiefbabbels	--
Herinneringen	4
Kwajongensstreken	5
Werkgroepen:	
Haven en Scheepvaart	7
Genealogie	12
Monumenten	10
Recent verleden	--
Diverse mededelingen	15
Opgave bibliotheek	16
Agenda	18
Van de redaktie	19

Het doel van de vereniging is de bevordering van de kennis van- en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes met aansluitend gebied in het bijzonder.

Van het bestuur.

Op het nippertje van 1980 is het toch nog gelukt! De oprichtingsakte van de Historische Kring Eemnes werd 23 december gepasseerd en bekrachtigd met een forse handtekening van de oprichter Jan Out. Dat dit onder een goed gesternte plaatsvond, bleek wel uit de belangstelling voor de dia-avond in januari en de overweldigende opkomst voor de lezing van de Klerk in februari. Helaas zijn er die avond mensen, waaronder ook enkele leden, wegens plaatsgebrek weer naar huis gegaan. Het spijt ons dat dit zo gelopen is, maar de heer de Klerk wil graag nog eens terugkomen en dan ook andere aspecten belichten zodat het voor eenieder interessant blijft.

Wat de komende activiteiten betreft hebben we de excursie naar Groeneveld voorlopig uit moeten stellen, daar dit zich in een dusdanige staat bevindt dat een rondleiding nog niet mogelijk is. Wat hiervoor in de plaats komt verneemt u in het volgende boekje. Tussen twee haakjes, hebt u de kontributie 1981 al betaald? Maakt u dat dan even in orde; het bespaart de penningmeester een hoop werk en uw aller bijdrage vormt de basis van de vereniging.

Bertie van Wijk-Blom.

Archiefbabbels.

In een archief snuffelen.

Sommige mensen, die graag eens iets over vroeger willen opzoeken weten niet goed raad hoe te beginnen. Een gedachte aan een archiefbezoek wordt al snel verdrongen door een vage angst: mag je er wel zomaar in, moet je ervoor betalen, hoe kun je iets opzoeken? enz.. Om een eerste schroom weg te nemen: alle archieven van overheidsinstellingen als gemeenten, provincies en het rijk zijn openbaar. Meestal zijn ze kosteloos, maar soms moet voor extra hulp (als b.v. een ambtenaar moet helpen stukken op te zoeken of akten uit de Burgerlijke Stand moet worden overlegd) betaald worden. Overigens, in de 15 jaar, dat ik historisch onderzoek doe, heb ik behalve dan voor fotokopieën nooit een cent hoeven te betalen! Als je in een archief komt, zoek je allereerst in een inventaris op, wat je hebben moet. Meestal zit daar een inhoudsopgave in, zodat je globaal kunt zien in welke rubriek je moet zoeken. Vaak zijn de inventarissen voorzien van een inleiding, die iets over de in

te des vnde na sinne gans dich te collacten sinne beind beint sine broeder en
 schiedt vten wilghen tot Amstelre dinnie teghen smale of bi ont je
 zhen die ghene die ghedadich waren an dideer of dootflac' vt. Pelle
 of si inden hert oer of blinen wden verterden si ix p. vi d.
 te des dinsten vor onser vrouwen dich natuure was beind te bussen mie
 e. kante dier hert ^{beint} si claghe mit sine coorwonde beint li. xv p
 te des manes na onser vrouwen dich natuure was beind te wesen dier
 teele lubbreht claghe mit sine coorwonde vter de hi mitten ghene die hi
 dier toe ghebeden hadde xxi p. ix d.

de inventarisopgenomen stukken vertelt. Heb je een stuk gevonden, dat je wilt raadplegen, dan kun je in een gemeente-archief veelal zelf het stuk uit de kast pakken. In grotere archieven moet je een aanvraagbriefje invullen, waarna een ambtenaar de stukken gaat halen. Kijk wel uit met het bezoek aan b.v. een rijksarchief: zaterdag is alleen raadpleging van tevoren aangevraagde stukken mogelijk en op maandag is het archief gesloten (bezuinigingen).

In sommige archieven (b.v. gemeente-archief Amsterdam) moet je bepaalde stukken zoals doop-, trouw- en begrafenisboeken, afgekort als DTB, op micro-foto's bekijken. Erg onwennig als je dit de eerste keer doet, maar mijn ervaring is, dat er altijd wel bereidwilligen zijn om je te helpen.

Als je iets gevonden hebt, dat je thuis op je gemak wilt bekijken, laat dan fotokopieën maken. Dat kan in het gemeente-archief van Eemnes en op bijna alle overheidsarchieven. Ook foto's van b.w. oude topografische kaarten of oude prenten en ansichtkaarten kan men bestellen. Deze laatste vindt men in de topografische atlas van het rijksarchief, maar ook b.v. in het archief van Monumentenzorg in Zeist.

Wordt iemand in een archief afgewimpeld met: de ambtenaar is niet aanwezig of er is niemand die u helpen kan enz. blijf dan op je rechten staan: het oud-archief is ten alle tijde openbaar! Behalve als het juist geïnventariseerd wordt, maar dat kan in principe slechts voor een periode van 1 à 2 jaar. Wat denkt u tussen twee haakjes van het 19e-eeuwse archiefgedeelte van Eemnes? Dat ligt al 7 jaar in het Rijksarchief van Utrecht 'ter inventarisatie'. Hopelijk heeft dit zijn langste tijd geduurd en zal het weer spoedig toegankelijk zijn in ons eigen gemeente-archief.

Jan Out.

Herinneringen.

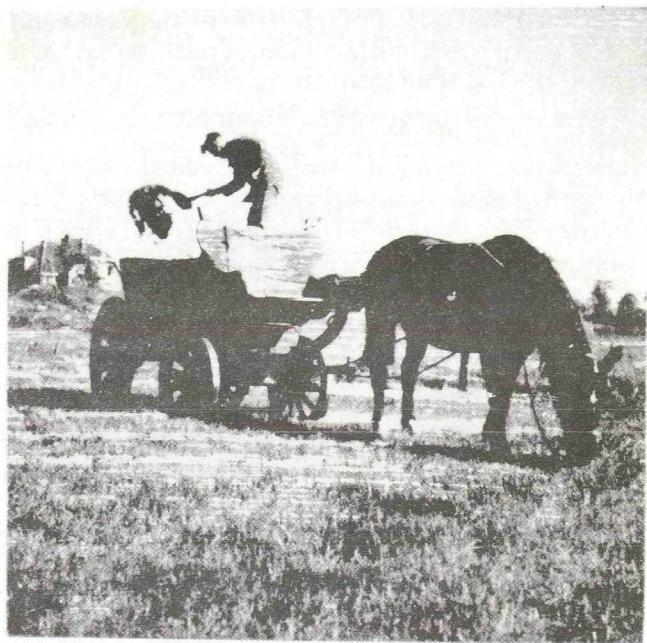
Koningin-Moeder Emma was eens met koningin Wilhelmina en prinses Juliana met een open koets uit rijden gegaan. Toen zij door Eemnes kwamen, begon het plotseling hard te regenen. Bij boer Nagel, waar iktoevallig was, lieten zij vragen of zij mochten schuilen. Boer Nagel werd een beetje nerveus en zei tegen de aanwezigen "Als jullie maar een beetje tegen ze praten, want ik weet niet wat ik zeggen moet". Ze mochten binnen en werden in de grote keuken gelaten, waar het fornuis de ruimte lekker verwarmde. Ik vond het gek, dat boer Nagel ze niet in de mooie kamer liet!

Een rijke boer uit Soest wilde na zijn dood graag per koets in Laren worden begraven. Na zijn dood reed de koets met de volgauto's over de straatweg door Eemnes. Maar plotseling -bij Eemlust- sloegen de paarden op hol. En wat gebeurde er? De kist viel uit de koets. Moest die boer toch nog met de auto mee!

J.H. van Wegen (Johanneshove, Laren nh.).

Anton van Stoutenburg met zijn boerekar aan het gieren in de polder.

Kwajongensstreken.

"De opgeschoten boerejongens hadden als vast nummer om in de koppertijd (op alle boerderijen werden vóór de vasten koperavond gehouden) ongemerkt de grote koperen ketel met chocolademelk weg te kapen en als 't kon, ook de pot met boerejongens. Die ketel hing dan aan de haak boven het vuur onder de schouw in het achterhuis. Het feest was dan op gang in het voorhuis en als de opzet geslaagd was, vierden deze knapen op eigen gelegenheid de koperavond mee!"

Jaap Schouten vertelde ook nog, dat ze het een keertje bestaan hadden om bij alle boerderijen de pompestaarten mee te nemen. Althans van de vele pompen, die toen buiten stonden en het gebeurde natuurlijk 's nachts.

De volgende morgen stonden al die pompestaarten rondom de lindeboom bij de Kerkstraat. Je kunt je de plezierige voldoening van die knapen wel voorstellen toen al die verontwaardigde boeren hun eigen pompestaart met veel geharrewar kwamen uitzoeken.

Maar een topprestatie was wel de stunt met de boerewagen. Bij een boer, waar ze niet veel mee op hadden, werd 's nachts een boerewagen helemaal uit elkaar gehaald en de delen omzichtig boven op het rieten dak van de boerderij gehesen. De volgende morgen zag die boer tot zijn ontzetting de boerewagen helemaal compleet op de nok van het dak staan.

Reken maar dat de daders met genoeg kwasie argeloos langs die boerderij geslenterd zijn om van die moeizame ontmanteling daar hoog in de lucht te genieten.

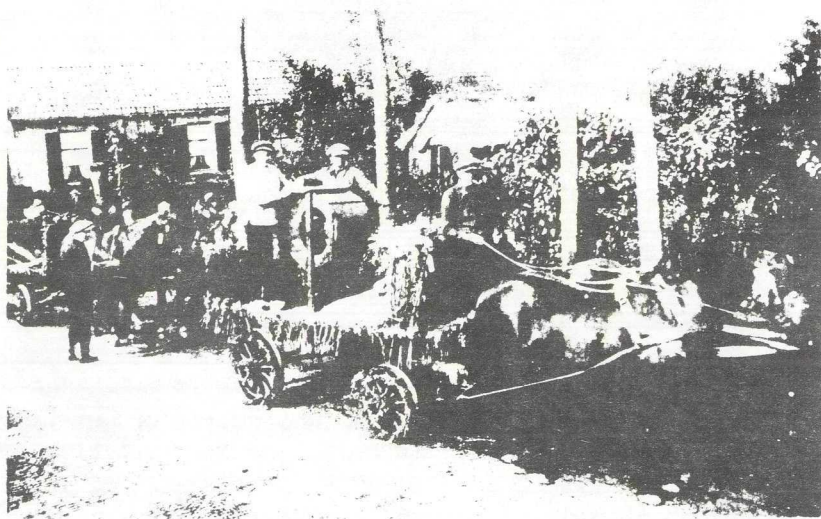
(Bron: Jan Eek, uit het vroegere café in de Kerkstraat).

Dat was nog allemaal in de tijd van de klompen en de klederdracht, de mooie gouden kappen met de bloedkoralen. De tijd, dat het water 's winters tot aan de dijk stond en bij vorst de schaatsen in huis ondergebonden konden worden om dan de oneindige ijsvlakte tot aan de Eem over te zwieren. Maar dat hebben we zelf nog meegemaakt. Totdat, door het leggen van de Afsluitdijk, de Eemnesser dijk geen nut meer had.

Tot zover het verhaal van Gerard van Stoutenburg.

Welke oudere Eemnesser verblijdt ons ook eens met een aantal van deze heerlijke herinneringen? U zult er veel lezers erg mee plezieren

Jan Out.

In 1923 werd er een optocht gehouden ter ere van het 25-jarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina. Op deze praalwagen zien we een 'wanmolen'.

Werkgroepen

Monumenten	L.Lankreijer, Aartseveen 94
Biblio/topografie	M.Achthoven, Fazantenhof 12
Haven en Scheepvaart	H.Grootveld, Fazantenhof 118
Genealogie	H.van Hees, Geutoomserf 23
Recent verleden i.o.	H.van Hees, Geutoomserf 23

Uitbreiding Eemnesser Vaarwater

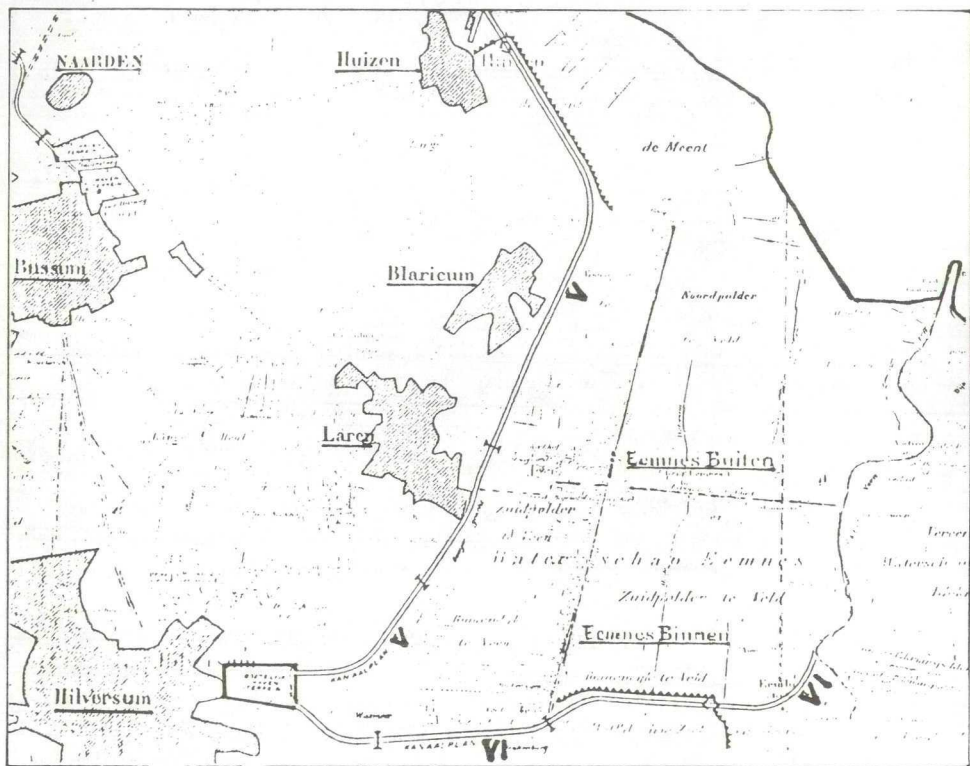
Er zijn verscheidene malen plannen gemaakt om Eemnes beter bereikbaar te maken voor het Gooische achterland door middel van gegraven vaarten. In het begin lag het zwaartepunt van de plannen op het verlengen van de Eemnesser vaart naar Laren. De eerste keer, in 1797, was niet erg serieus van opzet omdat Bussum-Hilversum-Laren-Eemnes-Blaricum-Huizen met elkaar verbonden zouden worden door gegraven vaarten. Het geheel omvatte 20 km. nieuw aan te leggen vaarwater. In 1829 kwam men met een nieuw plan; het behelsde een Vecht-Eem verbinding door Hilversum die uiteindelijk in de Cooiersgracht uitkwam. Vandaar via een verlenging van de vaart naar de Eem. Slechts een deel van dit plan is uitgevoerd met als resultaat een doodlopend kanaal in een dun bevolkt gebied; het 'Tienhoofsche kanaal'. (Later is geprobeerd dit kanaal door te trekken naar de 'Rijnburgse Grift', waardoor ook een Vecht-Eem verbinding zou ontstaan, maar de kosten van de graafwerkzaamheden, de overbrugging van twee wegen en een spoorlijn waren te hoog.

De meest recente plannen zijn van omstreeks begin 1900, dit waren trouwens ook de laatste, daar de rol van het binnenlandse vervoer over water aanmerkelijk terug liep.

De grote drijfveer achter deze plannen was de nijpende havenbehoefte van Hilversum. Deze was ontstaan doordat het aantal fabrieken sterk was toegenomen. Tevens moest het nieuwe aanvoerkanaal geschikt zijn voor schepen met een groter tonnage. In 1920 was Hilversum slechts bereikbaar voor schepen beneden de 70 ton

(veel kleiner dan wat Eemnes kon bereiken). De grotere moesten overgeladen worden op lichters, wat niet alleen veel tijdverlies gaf, maar ook de vrachtkosten omhoog jaagde, wat de Hilversumse concurrentie-positie niet ten goede kwam.

Er waren 2 oplossingen bedacht namelijk; een westelijk -, of een oostelijk haventerrein en in dit laatste plan was Eemnes betrokken. Er waren weer twee deelplannen voor een oostelijk haventerrein; plan V was een Huizen-Hilversum verbinding en plan VI een Eem-Hilversum verbinding (zie bijlage).

Uitbreiding Eemnesser Vaarwater

Uiteindelijk heeft men voor een westelijk haventerrein gekozen omdat dit aanmerkelijk goedkoper was en een groot deel van de voor Hilversum bestemde goederen uit het zuiden afkomstig waren. Het enige nadeel was dat een groot deel van de fabrieken aan de oostkant van Hilversum lagen, maar deze belangen wogen niet op tegen de grote voordelen van een westelijke haven.

De reden van de afwijzing en daarmee het aandeel dat Eemnes in de voorbereiding had kunnen innemen was als volgt:

Plan V was uit financieel oogpunt nogal kostbaar doordat er twee rijkswegen zouden moeten worden overbrugd. Ook werd een schutsluis in Huizen noodzakelijk daar er door de nieuwe vaarten een betere afwatering zou ontstaan, die het waterpeil zou laten zakken.

Maar ook plan VI behelsde een stel nieuwe bouwwerken namelijk; een overbrugging, een schutsluis en de Zeedijk zou naar de Wakkerendijk moeten worden doorgetrokken om het kanaal tegen hoge stormvloeden te beschermen. Maar deze bezwaren waren niet van doorslaggevende betekenis want door de daling van de vrachttarieven konden deze gemakkelijk worden bekostigd.

Het grootste struikelblok waren de uitgestrekte ondiepten voor de Eemmond en de Huizer haven. De Eemmond had één voordeel boven Huizen omdat daar, door de stroming, een natuurlijke vaargeul was ontstaan. Deze 2,50 meter diepe geul moest echter minstens één meter worden uitgediept en dit was financieel niet haalbaar.

Bij Huizen was het net zo, maar daar moest ook nog een 3,5 km. lang havenhoofd aangelegd worden om het dichtkalven van de gegraven vaargeul te voorkomen. Verder was de Zuiderzee toender-tijd nogal berucht en de meeste schepen prefereerden de rivieren boven de zee.

De plancommissie had de volgende begroting opgezet:

	Plan V	Plan VI
Onteigeningen	f. 552.000,--	f. 310.000,--
Grondverzet en oeververdediging	- 1.452.000,--	- 908.000,-- ^o
Sluizen	- 310.000,--	- 310.000,--
Bruggen	- 391.000,--	- 395.000,--
Bijkomende werken	- 10.000,--	- 10.000,--
Reserve resp. 10% en 4%	- 215.000,--	- 167.000,--
Totaal	f. 2.930.000,--	f. 2.100.000,--
	=====	=====

(^o = Verbetering aan de Eem niet inbegrepen)

De commissie is ervan uitgegaan dat de afsluitdijk een feit is.

De tweede post springt er direct uit, hierin zijn de kosten opgenomen van het noodzakelijke baggerwerk. Deze hoge kosten waren doorslaggevend, temeer daar de Vecht-Hilversum verbinding maar 1,33 miljoen kostte.

Werkgroep Haven en Scheepvaart.

Werkgroep Monumenten

Na een periode van weinig activiteit zijn de vooruitzichten voor onze werkgroep nu aanzienlijk verbeterd. Overleg met de werkgroep genealogie en met Jan Out heeft ons een heleboel informatie opgeleverd, zodat ons probleem: waar kan ik iets vinden over de panden van de Monumentenlijst? een heel eind opgelost is.

Om maar ergens te beginnen hebben we de nrs. Wakkerendijk 140, 166 en 170 uitgekozen. De reden hiervoor is, dat de bewoners van deze huizen gereageerd hebben op een vragenlijst die wij bij hen in de bus hadden gegooid. Niet, zoals onze bedoeling was met gegevens over hun huis, maar juist met een verzoek om meer informatie.

Met behulp van deze gegevens van de werkgroep genealogie hopen we via gemeente-archief, kadaster en Rijksarchief te kunnen achterhalen wanneer deze huizen werden gebouwd, verbouwd, verdeeld, verkocht, etc..

Overigens heeft Wim Ket, een lid van onze werkgroep, van alle huizen aan de evenzijde van de Wakkerendijk dia's gemaakt.

Wij zoeken nog naar de meest aantrekkelijke vorm om u hiervan iets te laten zien.

Namens de werkgroep:
Livia Lankreijer

Oude verhalen kunnen veel zeggen

De Heer Henk Hagen, lid van de Historische Kring Eemnes, is een geboren en getogen Eemnesser. Vanaf zijn prille jeugd heeft hij gedurende ongeveer 60 jaar een dagboek bijgehouden. Vooral de aantekeningen uit zijn jeugdjaren bevatten bijzonder aardige passages over het leven in het oude Eemnes.

Dit is interessant voor mensen die bezig zijn met genealogie. Je kunt er de namen van de oude eemnesser families uit afleiden, maar ook allerlei gegevens over het lief en leed van deze mensen. Hierdoor gaan deze oude Eemnessers weer meer voor ons leven. Zo kunnen we zeggen dat onderstaande dagboekflitsen boeiende grepen zijn uit het leven van alledag. Oordeelt u zelf maar:

"Voor Opoe Hagen (Stein Dop) moest ik regelmatig een flesje brandewijn halen. Zij woonde naast café Staal. Maar dat kon niet, hè!

Staal was de buurvrouw. Nee, dat moest bij Jan Eek in de Kerkstraat. "Waarom niet hiernaast, opoe?" vroeg ik dan. "Nee jongetje, dat gaat haar niks aan."

Opoe dronk graag een brandewijntje met suiker. Voor ons kinderen verborg ze dat niet. Maar als haar zuster tante Hentje, langs het raam kwam, op weg naar haar zuster, riep opoe: "Daar heb je 't geneuk in de glazen." Die uitdrukking sloeg nergens op. Wij kinderen ervaaarden het ook niet als obsceen. Het was gewoon een uitdrukking in de vorm van: "Dat wordt donderen."

"Furt, furt" zei ze dan tegen het grut om haar heen, "gaan jullie buiten spelen". Tante Hentje kwam binnen met opgeslagen boezelaar. Daar zat van alles in. Een kluit roomboter, een weitemik, een puntzak suiker, appels en nog wat begeerlijkheden. Tantie was huishoudster bij vrouw Meijer, een rijke boerenweduwe. Ze woonde pal tegenover het mennegat, iets voorbij Opoe's huis. Die oude boerderij is er niet meer. Tante Hentje kannde zelf boter, bakte zelf brood en bracht daarvan altijd iets naar haar zuster, Stein Dop, mijn opoe. Als Tantie weg was kregen wij een 'stuk botter met suiker'.

Op de duur kreeg je een ingebouwd gevoel als het flesje gevuld moest worden of als tante Hentje was geweest. In het eerste geval mocht ik dan een cent versnoepen bij Daatje Nagel: 'Cent van blad'. In het tweede geval een snee weitebrood met dik roomboter en suiker. Beide feestelijk!"

H.Hagen, J.Perkstraat 13, 3881 JX Putten (Gld.)

Zegt u nu zelf: zo'n voorbeeld roept om navolging! De genealogische werkgroep roept daarom iedereen op, die nog goed kan vertellen over het oude Eemnes, om die verhalen eens op papier te zetten. Hebt u zelf de juiste leeftijd nog niet, dan zou u oudere mensen in uw omgeving kunnen aanmoedigen om de pen eens ter hand te nemen. Voor inzending en informatie kunt u terecht bij:

Henk van Hees, Geutoomserf 23, Eemnes tel. 02153-89849

Bertie van Wijk-Blom, Raadhuislaan 39, Eemnes tel. 02153-14689

Werkgroep Recent Verleden i.o.!!!!!!

Werkgroep genealogie

Deze keer hebben we een inventarisatie gemaakt van alle namen voorkomende in het r.k.parochieboek van Deken de Beer in 1859. Onder A vindt u de namen van de indat jaar in Eemnes wonende families. Is er meer dan een huisgezin van een bepaalde naam dan staat het betreffende aantal erachter.

Onder B zijn alle overige in het boek voorkomende namen vermeld. Deze bestrijken de periode van 1859 tot 1868 en behoren b.v. aan gehuwde vrouwen voorzover hun naam niet bij A vermeld is, aan 'meiden en knechten' en huiseigenaren.

<u>Groep A</u>	<u>aant.</u>		<u>aant.</u>
Aken van		Groen	
Alenbrink	2	Haas de	2
Beer de		Hagen	6
Betlehem van		Harder	
Berg van den	4	Hilhorst	13
Beukbergen		Hoefsloot	
Beukeboom		Holsdorp	
Beyeren van		Hoofd 't	
Bieshaar	4	Hoogeboom	3
Boer de	2	Hurk van der	
Bon		Isselt van	
Boshof		Klarenbeek	
Bosterdijk		Klooster van	4
Boureester		Klooster van 't	8
Bremer van den		Knoppers	
Brink ten		Koenen	
Brink van den	4	Kolkschoten	
Brouwer		Kool	2
Bruin de	2	Koppen	4
Dalen van		Krijnen	
Eek	2	Kuyer	2
Eijden van (zie IJden)		Lakeman	3
Elders	2	Leer van	
Engelen	2	Luif (Luyf)	4
Fekken (Fecken)		Lureman (Luurman)	2
Fokking		Makker	2
Geer van der		Mossinkoff	3
Gieskens	4	Mijnhout	
Graaf de	2	Nagel	2
Grift	4	Nieuwenhuizen	

	<u>aant.</u>		<u>aant.</u>
Oostrum		Timmer	
Pen		Tijken	
Peterze		Valentijn	
Post		Vathorst van den	
Reyners		Vos	
Roeten		Wardt v.d.	2
Ruiter	3	Wegen van	7
Ruyer		Westerhoven	
Schoonoord	2	Wielen van der	
Schothorst		Wiggers(Wiggerts)	
Schouten	4	Wilms	
Sluis van der		Withorst	2
Smorenborg		Wijk van	2
Snoek		IJden van (Eijden)	4
Stalenhoef	4	Zwaan van der	
Steenbeek		en ook nog:	
Steenhof		Beer de Deken	
Stoutenburg	2	Dijk van Emer.Past.B'cum.	
Stoutenburg van		Nuenen van Kapelaan	
Tas			

(Tussen haakjes) staat de naam zoals deze in de Burg.Stand voorkomt.

Groep B

Akker van den	Dorresteyn van
Asen van	Dunk
Bakker	Dijkman
Batenburg	Ebbenhorst
Beek van de	Esveld (van)
Bel	Geerling
Besseling	Groot de
Boede	Hal van
Boog	Hees van
Born van den	Heiden v.d.
Bos	Heisteeg van den
Bouman	Hendriks
Brakel van d.	Heus de
Brundel	Hoek van der
Bijvoet	Huidekoper
Dekker	Jansze
Dop	Kaas
Doren van	Kerk van de

Kerkhof
Keyzer/Keizer
Klaarwater
Klaver
Koelewijn
Kok
Koster
Krieger
Kuiper
Lamphen
Langehorst
Langeveld
Logtensteijn
Lokhorst
Lunter
Maarsenveen van
Mets
Mispelaar van
Mulder
Natter
Oge
Otten
Papenburg
Pelt
Plaster
Prié (Perier)
Pronk
Pureveen
Putman
Raven
Renierze

Rigter
Rokebrand
Romen van
Roos
Rijk de
Rijn
Schimmel
Schoonderbeek
Schut
Schutterhoef
Snellenberg
Spruit
Steur
Stoffels
Taling
Talm
Tieman
Tuk
Verheyen
Verwer
Vinken van
Visser / Fischer
Volkens
Voorburg
Voskuilen
Weiden van de
Westerveld
Wortel
Zeldenrijk
Zwart de

Dit was dan uit het r.k.parochieboek. Het hervormde boek Buitendijks is in behandeling. Daar hopen we een volgende keer iets van te vertellen.

Namens de werkgroep:
Bertie van Wijk-Blom

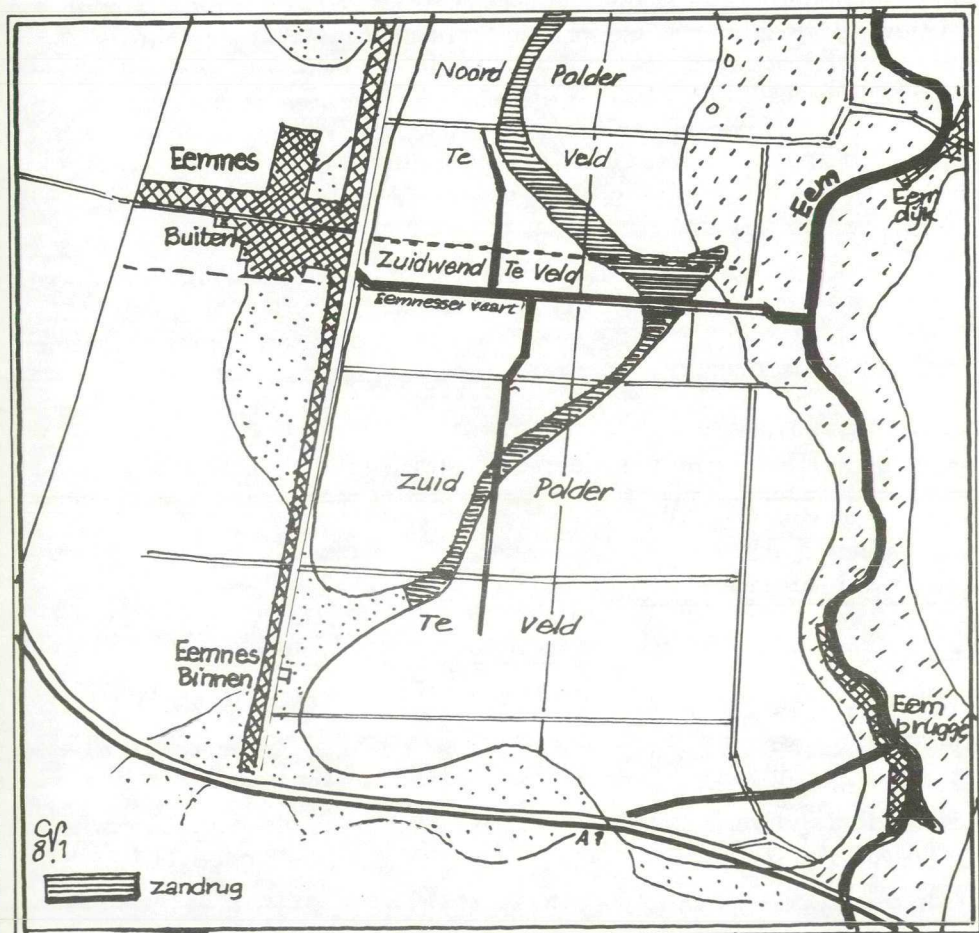
Was er een eerder Eemnes?

Bij de onlangs gehouden lezing, welke met zoveel belangstelling in het raadhuis door drs. de Klerk werd gehouden over het ontstaan van Eemnes, kon men vernemen dat er mogelijk een eerder 'Eemnes' in de polder zou kunnen hebben gelegen.

Om hierover duidelijkheid te verschaffen, willen enkele leden van onze Historische Kring Eemnes, een reeds enige tijd bestaand plan gaan realiseren.

Plan

Met behulp van bodemkaarten en grondboringen trachten een eventuele bewoningsplaats uit het begin der veenontginning in de Eemnes-serpolder vast te stellen.

Realisering

Noodzakelijk: toestemming van de betrokken landeigenaren en van gemeentewege, daar het hier een archeologisch project betreft. Kadasterkaart van betreffend gebied, geomorphologische kaart, grondboor(en), teken- en administratiemateriaal.

Vrijwilligers voor bediening van boor(en), kaarttekenaars, administratieve hulp, monsteranalyse en conservering.

Prognose

Er bestaat natuurlijk een zeer reële kans dat al deze te nemen maatregelen tot resultaat hebben dat er geen sporen van bewoning worden aangetroffen.

Dan nog is er sprake van een positief resultaat: het nu zeker weten dat een dergelijk veronderstelde bewoning destijds, niet heeft plaatsgevonden op de onderzochte plaatsen. Mochten er evenwel wel bewoningssporen worden aangetroffen in de boormonsters, wat iedereen graag hoopt, dan kan er in overweging worden genomen de geïndiceerde plaats in een uitgebreider bestek archeologisch te onderzoeken. Zulks dan onder toezicht van het R.O.B. te Amersfoort (R: Rijksdienst voor het O: Oudheidkundig B: Bodemonderzoek). Maar zover is het nog lang niet, maar wie weet!?!

Verzoek

Voor het bodemonderzoek zijn een aantal vrijwilligers nodig, welke passen in deze opzet. Diegene, allereerst onder de leden van HKE, die meent hier een bijdrage te kunnen leveren, kan contact opnemen met de initiatiefnemers:

G. Vlaming, Ploeglaan 22--tel. 87851

B. van Wijk-Blom, Raadhuislaan 39--tel. 14689

Boeken in bibliotheek HKE

<u>titel</u>	<u>schrijver</u>	<u>uitgever</u>
't Oge	Henk Schoorl	Hist. Verg. Holland
Eemnes	A. Johanna Maris	de Haan, Utrecht
16-eeuwse wandelingen door Nederland van Pieter Aelmanszoon	D. Th. Enkelaar	de Kroon, H'sum
Uit de geschiedenis van Saarn	T. Pluim	v. d. Ven, Soest

'Ds. Harmen Doorneveld'
strijder v. Chr. Onderw.

H. Hille

de Hoeksteen
Berkel Rodenrijs

Beeld van Eemland

E. Heupers

Kruseman, d. Haar

Ambachtsheerlijkheid
v. d. beide Eemnessen

J. V. M. Out

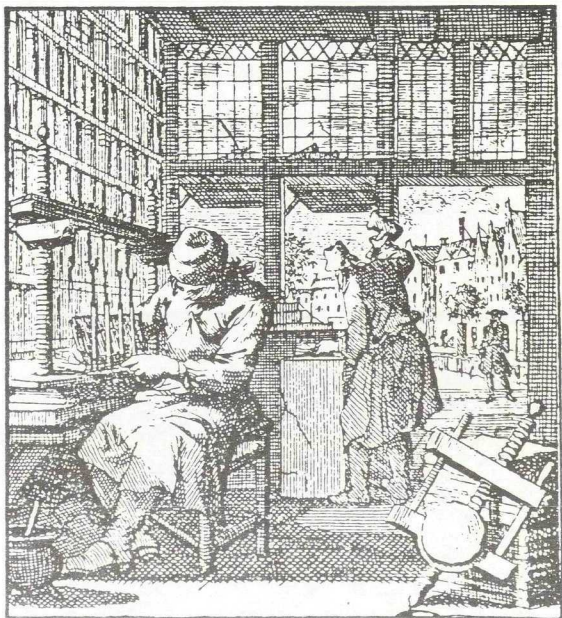
overdruk jaarboek
Oud-Utrecht 1980

Tevens de reeds verschenen boekjes van HKE voor zover voor-
radig.

De uitleen is in handen van Marijke Achthoven en is mogelijk
tijdens vergaderingen en na telefonische afspraak (89856) bij
haar thuis.

De Boeckbinder.

Het oog van tenijgweesen, Kanit boeckuw's herten leesen.

*Lach't weeten heim'lyck in de hoecken,
Waar dat den Weg ten Heemel leid,
'tWas waard de weerd door te soecken;
Maar mit de Mens word klaar geseid,
In't Heilig Boeck, van God gegeven,
Steckhem de walg van't heiligleeven.*

Jaarvergadering

Op 9 april a.s. wordt weer de jaarvergadering gehouden. Die hebben we pas gehad hoor ik u denken! Dat was echter de jaarvergadering over 1979, maar nu lopen we in de pas met 1980. De agenda voor deze avond vindt u bijgevoegd.

Na het officiële deel kunt u nog van twee films genieten. De eerste film 'Uit de oude doos' is een korte trip door de wereld aan het eind van de 19e eeuw.

De tweede film 'En de zee was niet meer' is van Bert Haanstra. Een kleurige documentaire van de verdwijnende folklore rond de voormalige Zuiderzee.

U bent welkom om 20.00 uur in de Hilt (podium).

HKE kalender

Data van activiteiten

9	april	1981	Jaarvergadering in de Hilt, aanvang 20.00 uur. Na de pauze film.
15	mei	1981	Inleveren copie nieuwe boekje bij Gijs Vlamings.

(Excursie naar Groeneveld is verplaatst t.n.o.)

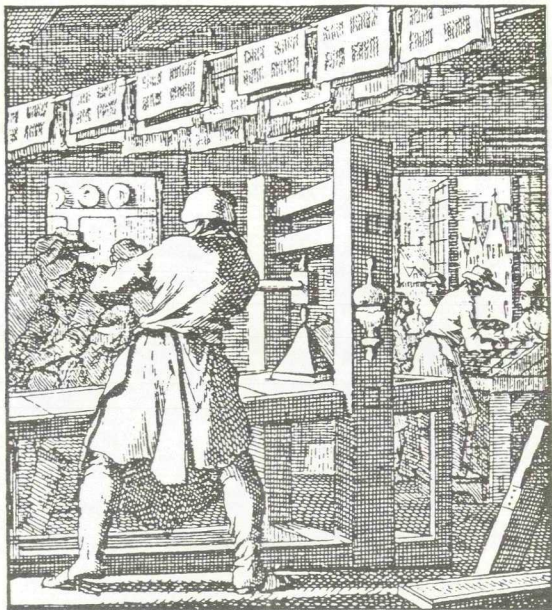
Hebt u suggesties voor nieuwe activiteiten?

.....

.....

.....

De Boeckdrucker.
Schept uw Geluck, Uit pers en druck.

Druckt uw Gemoed op't Woord des Heeren,
Soo, dat, de heil'ge Letter, net,
In't Herte over word geset,
Waar na ghy u moogd reguleeren,
En dat ghy't geen wat God behaagd
Geduurig in uw boesem draagd.

Van de redaktie

Nu het uiterlijk van ons blad is verbeterd, zijn wij aan de presentatie van de inhoud gaan werken. Deze uitgave is dan ook iets anders ingedeeld dan we tot nu toe gewend waren.

Wat copie betreft voor de volgende uitgave: uiterlijk 15 mei 1981 hopen we dit op Ploeglaan 22 -Gijs Vlamings- te mogen ontvangen. Heeft u er illustraties (foto's, prenten, tekeningen e.d.) bij, het zal ons blad prettiger leesbaar maken.

Een suggestie: neem de datum 15 mei over in uw agenda of kalender.

De redaktie.

ledenlijst

per 1 november '80

Dit is de ledenlijst 2 jaar na onze oprichting. In het vervolg zullen wij
volstaan met een jaarlijkse opgave van nieuwe leden.

<u>Naam:</u>	<u>adres:</u>	<u>tel.</u>
M. Achthoven-Hermeler	Fazantenhof 12	89856
H. Backer	Kerkstraat 6	
L. Backer-Zwart	Kerkstraat 6	
J. Beemsterboer	Meentweg 49	15422
H.J. Bekkers	Ploeglaan 9	15428
E.M. Beyerinck-van Dorp	Wakkerendijk 5	86147
W.H. de Boer	Ploeglaan 94	15950
K. van Dam	Raadhuislaan 31	15724
E. Dop	Streefoordlaan 46	
H.G. Boswinkel	Laarderweg 63	89838
W.J. Fecken	Julianaweg 26	
	Kortenhoeft	60226-035
W. Gommers	Daem Pockemalaan 22	
	Amersfoort	11041-033
H. Goossens	Klaproos 30	10101
E. Th. Green	Parklaan 3	83963
Mevr. Green	Parklaan 3	83963
M. Grob-Veerkamp	Patrijzenhof 106	
H. Grootveld	Fazantenhof 118	89535
H. Hagen	J. Perkstraat 13	
	Putten	3289-03418
H. van Hees	Geutoomserf 23	89849
C.N. van Helden	Streefoordlaan 5	15450
G. Hilhorst	Wakkerendijk 62	82094
Pastoor H. v. Huik	Wakkerendijk 58	83212
Instituut voor Dialectologie,	Keizersgracht 569-571	
Volkskunde en Naamkunde	Amsterdam	
C. Jungerling	Ploeglaan 12	83086
R. Kes	Ploeglaan 20	83764
W.G. Ket	Plantsoen 20	12516
D. van 't Klooster	Laarderweg 7	14361
H. van 't Klooster	Laarderweg 24	83777
G.J. Klumper	Patrijzenhof 39	89420
J.W. v.d. Kuinder-Hamer	Pr. W. Alexanderpark 363	
	Veenendaal	14304-08385
L. Lankreijer	Aartseveen 94	89198
A.Th. de Leeuw-Mertens	Wakkerendijk 7	83560
Mevr. Makker-Gorissen	Wakkerendijk 42	83845
J. Manten	Watersnip 17	11841
F. Mol	Roerdomp 27	83645
G.H. Mulder	Raadhuislaan 16	86502
J. Nobbe	Naarderstraat 49a	
	Laren NH	15763
J.J.C. van Oostrum	Plantsoen	87074
J.V.M. Out	Raadhuislaan 87	87153
A.J.C. Out-Westerhuis	Geuzenweg 71,	
	Hilversum	859591-035
P. van Oven	Rietgors 62	10115
D. Perrier	Nieuweweg 38	87801
R.J. Prins	Patrijzenhof 145	15517
H. Potman	Raadhuislaan 46	14302
B. van Raay	Zaadkorrel 23	86594
J.J.B. Ravelli	Torenzicht 30	87609
J. de Roos-Post	Torenzicht 38	86303
T. Rozenberg	Patrijzenhof 23	89638
B. Snel	Streefoordlaan 19	11382
A. Snelder-Kaarsgaren	Meentweg 103	11817
J.C. Spangenberg	Wakkerendijk 40	15634
J. van Sprundel-Hendrixx	Hasselaarlaan 29	82829
I. Steggerda-Koornstra	Raadhuislaan 47	86979
Stichtse Culturele Raad	Mariaplaats 51	
	Utrecht	
R.A. Terlien	Zomertaling 3	14744
A.M. Veth	Raadhuislaan 51	83131
G.C.L. Vlamings	Ploeglaan 22	87851
Pater W.v. Wegen	R.C. Mission P.O. Box 21	
	Friersdale CP 8861, Zuid-Afrika	
G.A.M. van Wijk-Blom	Raadhuislaan 39	14689
J.J. van Wijk	Nieuweweg 1	11352
A. Wortel-van Nimwegen	Wakkerendijk 38a	15581
G. van IJken	Molenweg 7	15864
C.J. van IJken	Roerdomp 43	11055
Keimpe Yska	Aartseveen 55	12410
J.H.A. Beeke	De Sterke Arm 143,	
	Veenendaal.	

Historische Kring Eemnes

1981 Jaargang 3 - no. 2

Bestuur

Voorzitter	A.M.Veth, Raadhuislaan 51
Vice-voorzitter	J.V.M.Out, Raadhuislaan 87
Sekretaris	G.A.M.van Wijk-Blom, Raadhuislaan 39
Penningmeester	I.Steggerda-Koornstra, Raadhuislaan 47
Bestuurslid	M.G.C.C. Achthoven-Hermeler, Fazantenhof 12

Kontributie HKE f 15,-- per jaar
Rabo-bank Eemnes, rek.nr. 31.59.11.425
Giro-nummer van de bank 10887

Inhoud:

Van het bestuur	22
Archiefbabbels(deel 2)	23
Uilskuikens, ontmoetingen met	24

Werkgroepen:

Haven en Scheepvaart	30
Genealogie	34
Monumenten	41

Archeologie	42
Opgave bibliotheek	42
De Fiets	43
Diverse mededelingen	44

Redactie:	H.Grootveld, B.v.Raay, G.Vlamings.
Copy aan:	G.Vlamings, Ploeglaan 22.

Het doel van de vereniging is de bevordering van de kennis van- en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes met aansluitend gebied in het bijzonder.

Van het bestuur

Op de bestuursvergadering vòòr de algemene vergadering wordt besproken wat wij zullen doen nà de vergadering. Jan Out heeft een goed voorstel: "Zal ik zorgen voor de geluidsfilm van Bert Haanstra over de oude Zuiderzeestadjes? Bovendien een tweede film van authentieke opname uit het begin van de film eind 19e begin 20e eeuw". Dit voorstel wordt aangenomen. Marijke zal alles weer typen. Dit kan alleen gedurende het week-end. Er is nog steeds niet voldoende geld in kas om een schrijfmachine te kopen, alleen in het week-end kunnen wij er één lenen; of het mooi of slecht weer is, Marijke doet dat. Bedankt voor je plichtsgetrouwheid.

De redaktie zit avonden te knippen in het getypte om een overzichtelijke uitgave te maken van ons tijdschrift. Bertie zorgt voor de verslagen van de vergaderingen en verzorgt de korrespondentie.

Dan is de ledenvergadering in de Hilt. Moeten wij zelf stoelen en tafels neerzetten. Jan komt met de apparatuur. Even proefdraaien, alles in orde.

Nu maar wachten hoeveel leden er komen. Nu: er komen er 7. Bertie heb jij de akte van de notaris bij je? Eerst maar eens goed bestuderen of de vergadering rechtsgeldig is. Gelukkig, er staat niets over algemene ledenvergadering in vermeld, (wel dat hij moet worden gehouden), hoeveel leden er aanwezig moeten zijn.

Op de volgende bestuursvergadering wordt natuurlijk besproken, hoe de algemene ledenvergadering is geweest. De films waren uniek, Jan, fijn dat je daar voor hebt gezorgd.

De vraag wordt dan gesteld: "Moeten wij de leden aktiveren?" De één zegt aktiveren, de ander zegt nee. Laat de mensen hun vrijheid. Wat heb je er aan mensen te aktiveren wanneer zij er geen zin in hebben. Wees blij dat wij zoveel leden hebben, dan ontvangen wij hun bijdrage.

Toch blijft er een naar gevoel achter. Behoudens de avond toen Drs. de Klerk sprak in het gemeentehuis.

Dat liep door te veel belangstelling geheel uit de hand.

Beschouw, beste lezer, dit niet als een klacht van het bestuur ook niet als een verwijt aan U, maar wel om een reactie bij U uit te lokken en om voorstellen uwerzijds. Denk er eens over na gedurende uw vakantie en laat ons iets van U horen. Wij wensen U prettige zomermaanden. In september gaan wij met goede moed weer aan het seizoen '81-'82 beginnen. Een voorlopige agenda zult u in deze uitgave vinden. Tot ziens

Ad Veth.

Archiefbabbels (2)

Wat vind je in het gemeente-archief Eemnes?

Het oud-archief van onze gemeente is maar gedeeltelijk goed geordend. In 1940 heeft mevr. A. Johanna Maris een inventaris gemaakt van alle stukken tot 1813. De stukken na die tijd waren in 1929 door de toenmalige gemeentesekretaris Van Hoepen geïnventariseerd, maar deze bescheiden liggen in het rijksarchief Utrecht. Een 7-tal jaren geleden heeft de inspekteur van de archieven in deze provincie deze - om ze van de ondergang te redden - uit de vochtige kelder van het voormalige raadhuis aan de Wakkerendijk laten weghalen.

Wat vind je nu in het gemeente-archief?

Allereerst zien we in de inventaris, dat de stukken gerubriceerd zijn in: die van het gerecht van Buitendijk, die van Binnendijk en die van de beide Eemnessen samen en die van de gemeente Eemnes (na 1811). Van de beide gerechten vind je in het archief de algemene boeken, zoals de resolutieboeken (besluiten). Het oudste is dat van Binnendijk: vanaf 1645. Toch moet je dan niet denken, dat je vanaf zo'n beginjaar een aaneengesloten reeks van gegevens vindt. Het tweede resolutieboek van Binnendijk, dat aanving met de besluiten uit 1716, is afwezig. Het was namelijk ten tijde van de grote

brand in Hilversum (1766) uitgeleend aan de schout aldaar: Steven Schuylenburg. Het werd een prooi van de vlammen!

Niet alleen vuur, maar ook de vernietigende hand van ondeskundigen liet overal zijn sporen na. Zo zijn er in het archief de rekeningen van de dorps-huishouding (eindverantwoording) van Eemnes-Buiten van 1651 en daarna die van 1751-1810. Zo'n 100 jaar ontbreekt! Waarschijnlijk heeft ooit iemand die 'oude troep' opgeruimd!

Naast de algemene boeken en de rekeningen vinden we ook een afdeling belastingen (op logiesgelden, azijn, gemaal, geslacht, boter, zout, zeep, turf, koffie, thee, op de grond enz.). Zeer interessant voor wie zich bezig houdt met de familienamen. Het vierde gedeelte van beide gerechten is verschillend. Buitendijk heeft stukken over het arm-wezen, Binnendijk over eigendomsbewijzen en het beheer van goederen.

Bladerend in de inventaris zie je soms merkwaardige zaken. Zo staat er b.v. onder het hoofdstuk 'Varia': Ontwerptekening van een gebouw van één verdieping (2e helft 18e eeuw). Niemand weet nu nog wat dit voorstelt, omdat dit helaas niet op de tekening vermeld staat.

Afijn, ieder die in het archief zoekt, zal er wel iets van zijn gading vinden. Vergeet ook niet de map met (topografische) kaarten te bekijken. Niet uitgevoerde plannen (zwembad bij de Witte Bergen, weggenet in de Zuidbuurt enz.) vertellen veel over de ontwikkelingsstrategie van het gemeentebestuur in de jaren 30.

Veel succes bij het snuffelwerk!

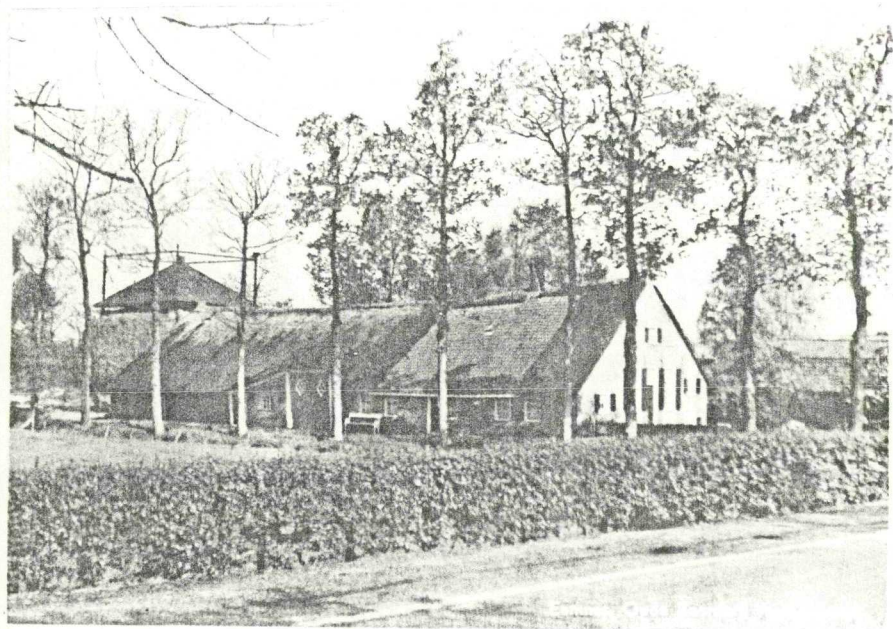
Jan Out.

Ontmoetingen met Uilskuikens

Onder deze titel schreef de bekende natuurvriend Rinke Tolman omstreeks 1960 een pracht verhaal over uilen in Eemnes. Tussen de regels door verhaalt hij over de prachtige boerderij van Gijs

Roodhart en over volksgezegden rond de uil!
Dit verhaal met vele anderen (ook over deze
streek) komen voor in het boek: "Je raakt nooit
uitgekeken, ontmoetingen met dingen, dieren, plan-
ten en mensen". Uitgave: Kosmos, Amsterdam (1965/66)
Wij laten nu Rinke Tolman aan het woord:

Aan de Wakkerendijk in Eemnes, die met de voort-
zetting daarvan, de Meentdijk, in die tijd, toen de
Zuiderzee nog geducht kon spoken, het overstro-
mingswater moest weren, verrijzen op terreinen, die
naar de Gooikant toe afhellen, tal van boerderijen,
die mooie specimina zijn van landelijke bouwkunst.
Een der fraaiste daarvan is die van Gijs Roodhart,
zo fraai, dat Monumentenzorg er zijn speciale aan-
dacht naar liet uitgaan. Zij dateert uit de perio-
de van 1460-1465. Vijf eeuwen verstreken, nadat van
de hoeve de fundamenteën werden gelegd en het ligt
voor de hand, dat er in dit halve millennium meer-

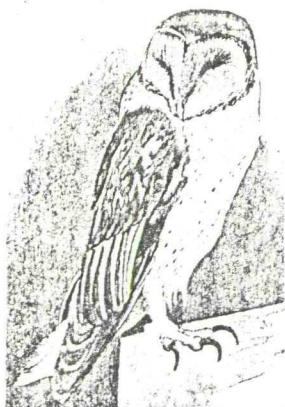

De boerderij van Gijs Roodhart. Deze ansichtkaart
is er één van een serie die bij G. Elsinga, Eemnes
te verkrijgen is.

malen verbouwingen plaats vonden, maar dit geschiedde in de oorspronkelijke stijl.

De bedrijfsruimte, de stallen voor het hoornvee, de goedmoedige fokstier inbegrepen, het paard, de zeugen en biggen, vormen met het gedeelte, dat voor menselijke bewoning is bestemd één geheel. Mens en dier leven dus onder één langgerekt dak, waarvan in de winter soms honderden ijspegels als gestolde franje afhangen. Als boer en boerin aan tafel zitten, kunnen zij door de ruiten heen de koeien bekijken en de koeien hen. Dat schept voor beide partijen een sfeer van gezelligheid. Aan de wanden van de kamer hangen prachtige oude merklappen. Ook maken van het interieur een schitterend gebogen ouderwetse ladenkast, een zogenaamd kabinet, heel fijne wandborden en tegels met allerlei voorstellingen deel uit. Ik som maar enkele dingen op. Tot de levende have van het boerderijgeheel behoren ook een jachthond en een snorrebaardige poes.

Bovendien vertoeven er, in een schuurgedeelte, al jaren lang pensiongasten, heel boeiende kerkuilen. Die werden niet uitgenodigd, maar nodigden zichzelf uit en namen genoegen met een donker zoldergedeelte. Daar stond een duivenkistje en hierin legde het kerkuilwifje zes eieren, die allemaal uitkwamen. Nu is het bij uilen zo gesteld, dat de wifjes intervallegsters zijn, d.w.z.: dat er tussen het leggen van het ene ei en het volgende een of meer dagen kunnen verstrijken. Daar de bebroeding door-

Kerkuil,
volwassen kleeid.

gaans begint van het eerste ei af, is het gevolg, dat de jongen op zeer ongelijke tijden uitkomen en de consequentie hiervan is weer, dat de uilskuikens, die het laatst uit de witte schalen rollen, stukken kleiner zijn dan hun eerder geboren broertjes en zusjes. Zij zijn minder weerbaar, trekken bij de spijziging door de ouders aan het kortste eind en sterven tenslotte. Vaak gebeurt het dan, dat de slachtoffers hetzij door de overige jongen, hetzij door hun vader of moeder worden opgepeuzeld. Ook bij roofvogels komt wel een soortgelijk kannibalisme voor. Van de jonge kerkuilen in Eemnes verloren er op deze wijze twee het leven. Dat vonden de Roodharts - de meisjesnaam van mevrouw Roodhart luidt Roothart - erg sneu, want zij dragen hun pensiongasten nu al zo'n vijftien jaar lang een goed hart toe.

Eind 1960 gingen wij eens kijken, hoe het resteren-de viertal het maakte. Toen wij de ladder opklommen en het duivenhokje naderden, verwelkomden de overlevenden, die naar schatting een week of drie tevoren waren uitgekomen, ons met droog knapperende, hoornachtige geluiden. Soms sisten, snoven en snurkten zij en had het er veel van weg, alsof er telkens fietsbanden leegliepen. Ook leek het er soms wel een beetje op, alsof er in de verte een cirkelzaag in actie was. Toen wij bijlichtten, voerden de jongen wonderlijk waggelende, dansende en dronkemansbewegingen uit. Daar de hartvormige gezichtssluiers al flink waren ontwikkeld, deden de uilskuikens met hun x-benen denken aan zotte figuren uit een marionettenspel. Gijsbert Roodhart vertelde ons, dat de burens door de geluiden, die het uilenkroost voortbracht, wel eens verontrust zijn geweest, als zij in het donker thuis kwamen.

'Er moest ergens een man liggen, die een slokje te veel op had', veronderstelden zij. Tijden lang zochten zij naar de beschonkene, maar die werd niet opgespoord. Later hoorden zij hoe de vork aan de steel zat. Ook de oude vogels kunnen een zeer opvallend geluid produceren, dat vaak wordt aangeduid

als een 'onheilspellende schreeuw'. Vroeger werd algemeen beweerd, dat de kerkuilen iemands naderende dood aankondigden en het is nog niet zo bijster lang geleden, dat er in Eemnes werd gezegd: 'Als je katuilen in je nabijheid hebt, dan volgt er gauw een sterfgeval'. Zo dacht men er ook elders in ons land over.

Een paar van de uilen - de oude dieren overnachten in de verzorgingstijd in hooischuren of andere gebouwen - namen wij nu naar beneden om ze in het stralende daglicht van dichtbij te kunnen bekijken. Dit moest met grote omzichtigheid gebeuren, want hun klauwen zijn scherp als dolken en zij kunnen daarmee lelijke verwondingen toebrengen. Het transport naar de begane grond verliep echter zonder ongelukken. Aan enkele schrammetjes behoefde niet eens mercurochroom te pas te komen. Wat waren die jongen met hun apekopjes, hun donkere ogen en haaksnavels koddige, maar ook mooi gestileerde dieren. Zij droegen alle nog hun witte baby-pakjes. Zij waren gehuld in een wolk van dons, maar daar zij op weg waren naar hun volwassenheid, was de novemberwind al in staat pluïsjes uit hun pakje weg te blazen. En als het briesje een beetje aanwakkerde, zag je dat het dons plekgewijze al los liet en dan merkte je tevens, dat de 'echte' veren onder het blanke manteltje al aanwezig waren. Dat was werkelijk een pak van ons hart, want wat zou er van de jongen terechtkomen, als zij nog geruime tijd in hun kistje moesten vertoeven en inmiddels in december een sneeuwlaag de velden zou dekken, zodat het moeilijk zou zijn muizen te verschalken? Wij schatten, dat een deel van de jongen over een week misschien vliegvlug zou zijn. Wat wij hoopten, werd werkelijkheid. Toen zij zouden worden geringd ontbrak er één. Die was de nacht tevoren door het vlieggat van de schuur de wijde wereld ingetrokken en één van de 'getekenden' volgde dit voorbeeld in de nacht daarop.

Over het algemeen is het zo, dat de broedtijd van de kerkuil zich uitstrekt van half april tot in

juli. In uitzonderingsgevallen wordt er ook wel eens in november een broedsel grootgebracht. Onze ervaringen in Eemnes zijn daarvan het bewijs. Prettig is het, dat het hier een kerkuil betrof. Heeft de muizenrijkdom van 1959 en 1960 hierbij een rol gespeeld en hadden wij in Eemnes met een tweede broedsel te maken? Onze fraaie kerkuil is als broedvogel hier te lande door aanmerkelijk minder individuen vertegenwoordigd dan de meeste andere soorten uilen, die in Nederland hun kroost groot brengen. En daarom stemt dit, eventueel tweede, broedsel tot verheuging. Minder verheugend was, dat van de vier jonge uilen, die op de grens van november en december op eigen wieken gingen drijven, twee door noodlottige gebeurtenissen om het leven kwamen. De beide andere gingen het voor de wind. Ik vermeldde reeds terloops de naam van een andere Eemnesser boer: Makker. Welnu, ook op zijn terrein broeden al vele jaren ononderbroken kerkuilen. In 1960 was er weer een legsel van een dozijn eieren. Uit de schalen rolden echter geen kuikens. De eieren waren 'schier'. Vermoedelijk ontbrak een mannetje. Makker en Roodhart achtten het waarschijnlijk, dat, toen het eerste legsel niet uitkwam, het wijfje bij de zes 'schiere' na zekere tijd in het nest nóg zes onvruchtbare eieren deponeerde. Dit zou de buitensporige grootte van het totale legsel kunnen verklaren. (blz. 86-88)

Werkgroepen

Monumenten	L.Lankreijer, Aartseveen 94
Biblio/topografie	M.Achthoven, Fazantenhof 12
Haven en Scheepvaart	H.Grootveld, Fazantenhof 118
Genealogie	H.van Hees, Geutoomserf 23
Recent verleden i.o.	H.van Hees, Geutoomserf 23

Werkgroep Haven en Scheepvaart

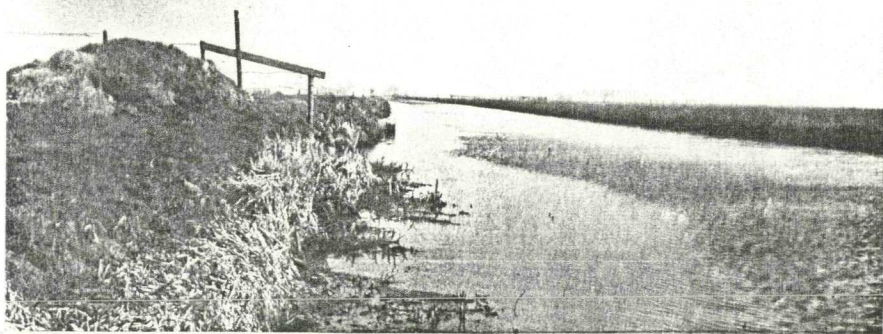
Deze maal hebben wij een bezoek gebracht aan het archief in het gemeentehuis. Tastbare resultaten heeft dit niet opgeleverd. Reden hiervoor was dat het voor iemand die niet precies weet waar in dit archief iets te vinden is over zijn onderwerp het schier onmogelijk is iets te weten te komen. Wij werden dan ook verwezen naar een zekere Jan Out; misschien kon hij ons wegwijs maken! Een vervolg op dit bezoek zal zeker nog plaatsvinden. Om toch een verhaaltje te hebben volgt een verslag getiteld: 'De Watersnood'.

Het verhaalt over de last die Eemnes door de eeuwen heen heeft ondervonden van het Zuiderzee-water. Wij beginnen in 1514 en zullen in twee delen dit verslag weergeven. Dank hierbij aan de heer Jan Manten die dit verhaal voor ons heeft opgezocht.

De Watersnood

Heeft Eemnes veel te lijden gehad door de oorlogen met Holland, Sticht en de Gelders, daarbij nog gevoegd de Franse e.a. twisten eeuwen door heeft zij nog een aartsvijand moeten bestrijden - het water. In vroeger jaren kon het water van het Flevomeer, later de Zuiderzee bij vloed en eb op het land heen en weer stromen. Bij de vestiging van de mens in

het polderland, moest een waterkering worden aangelegd, wilde hij het land kunnen benutten. Deze dijken konden dan ook wel het water tegenhouden, doch waren bij storm en springvloed meestal niet sterk genoeg en tevens te laag, zodat herhaaldelijk doorbraken plaatsvonden. Het 'Kerckeboeck' meldt hierover dat op St.Remigiusdag, 1 oktober 1514, het water een steenbreedte onder het hoogaltaar stond. Het kerkje stond toen aan de rechterzijde van de Eem in het verlengde van de brug, richting Bunschoten. Op 2 november, 1532, Allerzielen, kwam des middags uit het noordwesten een hevige storm opzetten, die ongeveer vier uur aanhield en de zee zo hoog opzweepte als in geen 30 jaar was voorgekomen, grote schade aanrichtte, vele mensen en vee verdronken. Na Valentijnsdag, 14 februari 1566 's nachts kwam het water tot aan de dwarsboom van de torendeur. Nog hetzelfde jaar reikte de vloed op 15 april, de dag na Paschen één voet en één duim boven deze dwarsboom. 1 november 1570 verdronken veel mensen en vee in Friesland, Waterland, Bunschoten en Eemnes, zodat het water één duim boven het Hoogaltaar uitkwam en in de preekstoel stond. Dat was de beruchte Allerheiligenvloed. Een voet hoog stond het water in het koor een paar dagen voor St.Jan in 1577. Op enkele plaatsen was in 1588 de dijk te Bunschoten doorgebroken, de schade werd op een ton goud geschat. In het voorjaar van 1595

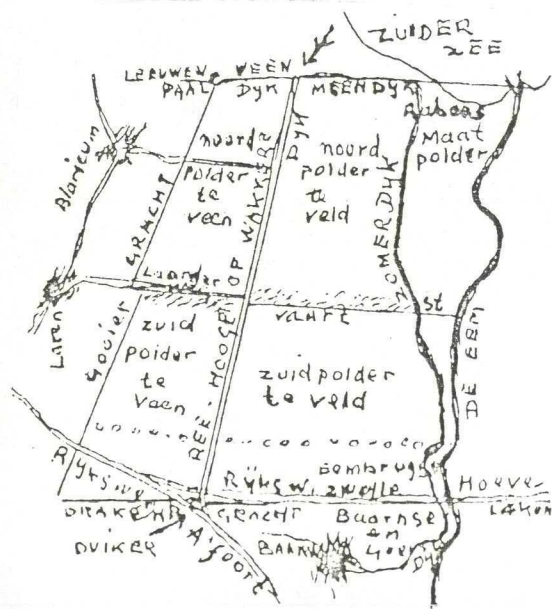

bezweek de Grebbedijk (de Rijndijk), waardoor de Gelderse Vallei blank kwam te staan en men in Amersfoort met schuiten door de straten kon varen. Groot gevaar ontstond voor de Eempolder, daar de Eem al dat water te verwerken kreeg. Gelukkig hielden de dijken het zodat de pastoor van Eembrugge vermeldde: 'Ende Godt versacht, dattet niet en quam over den Dyck te loopen'. De Grebbedijk brak in 1651 weer door waardoor ook in Eemnes slachtoffers vielen onder mensen en vee: 'de hulsluiden moesten sich berghen op de solders en daer wierden veel haesen gevangen in de boomen'.

Toen op 16 april 1702 de Spakenburger zeedijk het begaf liep het Eemland weer onder. Vooral voor Eembrugge had het ernstige gevolgen. De huizen spoelden weg en de kerk verdween in de golven. Enkele huizen werden weer opgebouwd. Een zeer krachtige vloed brak op 25 februari 1825 en Eemdijk het op 19 plaats en begaf. Bij Bunschoten was de druk van het water zo hevig dat er een zeer diepe 'waai' ontstond en niet gedicht kon worden. Uit de grond spoelde een runderhoorn los uit de oertijden, afkomstig van de oer-os of 'bos primigius'. Om de waai werd een dijk gelegd. De schade bedroeg f 30.000,--, voor die dagen een flink bedrag.

Vooral de overstromingen in de nacht van 14 op 15 januari van het jaar 1916 ligt ouderen nog in het geheugen. De later in Eemnes gevestigden hebben wel eens het e.e.a. van deze watersnood vernomen. Het waren stormachtige dagen. Op de 11de en 12de begon de wind in kracht toe te nemen en joeg het zeewater over de dijk de polder in en stond tot aan de Wakkerendijk in Eemnes. Een dag later was de wind zo aangewakkerd, dat men het ergste vreesde. Des avonds omstreeks 11 uur ontving Baarns Burgemeester Baron d'Aulnis van zijn ambtgenoot Burgemeester Jhr.Mr.Rutgers van Rozenburg van Eemnes bericht, dat de Eemnesserweg, waar hij rechthoekig naar het westen buigt, vlak bij de zee dreigt te begeven, en zal de vloed Eemnes overstromen. Terstond werden enige onverschrokken Baarnse mannen

opgeroepen om met zandzakken de doorbraak te voorkomen. Met spoed vertrekken de mannen naar Eemnes Buitendijk. Allereerst wil men voorkomen, dat Groeneveld en de daar bevindende boerderijen zouden onderlopen. Even voorbij het viaduct van de rijksweg, daar waar de weg een knik maakt bevindt zich een duiker onder de dijk voor het lozen van het water van de Drakenburgersloot op de Eem. Deze duiker moest worden gesloten, de boeren konden echter de sluisdeur niet dicht krijgen, zodat zij gedwongen waren de duiker met zakken zand te dichten. Daarop toog men in ijltempo naar het einde van de dijk bij de zee. Burgemeester van Rozenburg verleende hierbij zijn medewerking om zakken zand in zijn auto aan te brengen. De zee beukte echter met zulk een kracht op de dijk, dat er geen houden meer aan was en de noordpolder te veen onder liep.

- Doorbraak VEENDIJK
grens Eemnes Binnen-
Buiten
afsluiting tussen de
polders en zuidwend
stoomgemaal

Werkgroep Genealogie

Een bijnaam.

Gehoord de verhalen van mijn vader en andere familieleden, werden zij vroeger ook wel met de geslachtsnaam 'Roos' aangeduid. Het waarom echter, kon niemand van hen mij vertellen. Ik vond dat nogal vreemd en meende eens mijn licht te moeten opsteken. Het resultaat daarvan vindt u in het volgende verhaal.

Akte van geboorte no. 35

Joannis Fecken.

"In het jaar duizent Agt Hondert Zestien den tienden September smiddags ten twaalf ure, zijn voor ons Pieter Huysman Burgemeester Ambtenaar van den burgerlijken Stand der gemeente van Eemnes tweede Canton Amersfoort provincie van Utrecht gecompareerd, Mattheus Bell vroedmeester woonende te Eemnes Binnendijk welke ons heeft verklaart dat op den tienden der maand September deses jaars Duyzent Agt Hondert Zestien, smorgens ten Zeven Uren, een kind van het mannelijk geslacht geboren is, ten Huyze van desselfs moeder in Eemnes Buijtendijk No. 33, welk kind hij ons voorstelde verklaarende aan het zelve den voornaam van Joannis te geven en welk Kind is gebooren uyt Agatha Roos, Naayster woonende alhier te Eemnes, Huysvrouw van Dirk Feckke tegenwoordig afwezent, de gemelde verklaringe is geschied in tegenwoordigheid van Evert Damen oud vier en zestig jaren Landbouwer en Pieter Takkee oud twee en vijftig jaren Bode beide woonende te Eemnes en hebben de Declarant en getuygen deze Acte van geboorte na dat hun dezelve was voorgelezen nevens ons ondertekent".

Tot zover de letterlijke tekst van de geboorte-akte. En, die riep een vraag bij mij op. Dat de vroedmeester aangifte deed van de geboorte, kon ik mij nog voorstellen, ook was wel gebruikelijk om het beroep van de moeder te vermelden. Maar wat voor

waarde moest ik hechten aan het feit dat de vader afwezig was? Hoe rekbaar was het begrip 'tegenwoordig'. Afijn, de kleine Joannis was er en kreeg bij de aangifte de geslachtsnaam van zijn afwezige vader Dirk Feckke.

Nog dezelfde dag, 10 september 1816 werd Joannis gedoopt in de R.K.kerk van Eemnes en werd in het doopboek geregistreerd als 'Joannis Roos', de geslachtsnaam van zijn moeder! Apart werd vermeld, 'Sine patre filius illegitimus'. Het latijn voor, zonder vader onwettige zoon. Tegenwoordig zeggen we, buitenechtelijken zoon. Peter en meter waren, Frans Fecken, zijn dertien jaar oude broer, Franciscus Isodorus en Maria Groenendaal, de zes en dertigjarige nicht van zijn moeder Agatha. Overigens was Agatha toen zelf negen en dertig jaar.

De toenmalige parochie priester die waarschijnlijk het doopsel toegediend zal hebben was, Theodorus van Dijk. Aangesteld in Eemnes te 1811 en overleed in 1841.

Zittende personen: Joannis Fecken en Wimpje Roeten.
Van l.naar r.:Geurt Wortel,Hendrik v.d.Schuur,Marritje v.d.Schuur,Marritje Fecken,dochter v.Joannis, Trijntje v.Achterveld,vrouw van Hendrik v.d.Schuur.

Mij werd door de pastoor van de parochie verteld waarom bijzonderheden aangaande de parochianen wel in het latijn werden vermeld. Het was namelijk zo, dat de huishoudster wel eens wat al te nieuwsgierig zou kunnen zijn. En kunnen gaan snuffelen in de boeken en wanneer alles daarin opgetekend in het nederlands was geschreven, zou zij als één van de eerste op de hoogte zijn van de bijzonderheden der parochianen en aanleiding kunnen zijn van roddelpraat. Met het gebruik van latijn sloot hij zoiets praktisch uit.

Over de kinderjaren van Joannis zijn mij praktisch geen gegevens bekend geworden. Pas als in 1859 de in Eemnes werkzame pastoor De Beer, een inventarisatie van zijn parochianen houdt dan duikt Joannis weer voor het eerst op als Jan Roos en staat dan geregistreerd als boerenknecht bij ene P. van Beyeren. Afstammelingen van hem boeren nog steeds in Eemnes.

In 1868 doet dezelfde pastoor wéér een inventarisatie en zien we Joannis geregistreerd staan als gehuwde man en met als zijn vrouw Wimpje Roeten. Joannis is dan drie en vijftig jaar en zijn vrouw negen en twintig jaar. Bij hen woonden voorts nog de volgende personen in: Cornelis Fekken, met als aparte aantekening de maand april en een kruisje achter zijn naam, dit duidde er op dat hij was overleden, hij zou vier en zestig jaar geworden zijn. De eerdere echtgenote en nu weduwe van H. Roeten, Marritje Pureveen, vijf en zestig jaar.

Toen Joannis op 25 oktober 1865 huwde, hij was toen al negen en veertig jaar, kreeg ik enig idee hoe hij zich ontwikkeld had. Zijn schoolse kennis zal niet veel voorgesteld hebben, want daar schreef hij mij te slecht voor. Onder ander, vond ik de ondertekening van zijn huwelijksakte slecht geschreven. Ook op andere akten mede door hem ondertekend vond ik zijn schrift erg houderig. Ook had hij schijnbaar moeite met de manier hoe zijn geslachtsnaam te schrijven. Ik kwam zowel, ckk, tegen en ck.

Zijn bruid Willempje Roeten was zeven en twintig jaar en haar beroep was dienstbode. Zij was evenals Joannis geboren in Eemnes en wel op 24 februari 1838 en was de meerderjarige dochter van Hendrik Roeten, daggelder en van Marritje Pureveen, werkster, beide geboren in Eemnes.

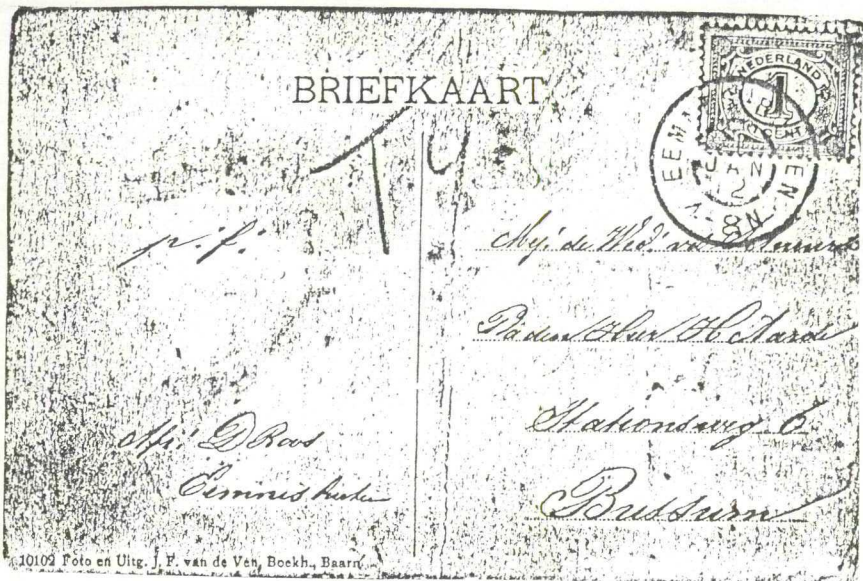
Van de huwelijkspartners waren beide moeders bij de huwelijksvoltrekking aanwezig. De beide vaders ontbraken, daar ze reeds overleden waren. Echter van de bruid haar vader bleek dat uit een overgelegde overlijdensinschrijving, doch van Joannis zijn vader niet!

De eerste twee getuigen waren van Joannis zijn generatie, de andere twee die van Willempje. Met andere woorden, elk zal zijn vrienden of bekenden gevraagd hebben als zodanig te willen fungeren. De akte was door allen ondertekend, behoudens door de bruid en haar moeder want dezen verklaarden niet te kunnen schrijven.

Joannis had twee halfzusters, doch vermoedelijk heeft hij die nooit gekend, daar ze namelijk al op vrij jonge leeftijd stierven. Waarom zo vroeg ik mij af, had Joannis niet één van zijn twee in leven zijnde oudere hlaibroers, als getuigen genomen? Was de band met hen niet zo goed? Ook later bleek geenszins, toen uit het huwelijk van Joannis en Willempje kinderen geboren werden, middels vernoe-mingen, dat hij nog zusters en broers had. Ze werden namelijk niet vernoemd.

Ik wil mijn overpeinzing wat dat betreft beeindigen met nog even stil te staan, bij het moment van het huwelijk zelf. Mocht zijn vader in leven geweest zijn, dan had hij de leeftijd van 89 jaar. Nu was enkel zijn moeder aanwezig en die had de leeftijd van 88 jaar. Ik vraag mij af wat er door deze krasse vrouw heengegaan zal zijn, toen zij wist, dat haar zoon besloten had te gaan trouwen.

Zeven maanden na hun huwelijk werd een eerste kindje geboren, en als levenloos aangegeven. Later werd het huwelijk nog verrijkt met achtereenvolgens drie

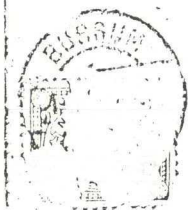

jongens en twee meisjes. Het voortbestaan van de naam Fecken in Eemnes was veilig gesteld!

Twee jaar nadat Joannis huwde, stierf zijn moeder. Op 17 juli 1867 maakte Joannis melding aan de burgerlijke stand, dat de vorige dag des voormiddags ten tien uur in Eemnes, wijk Buitendijk huis nr. 57 was overleden Aagje Roos, zonder beroep oud 89 jaar geboren te Amsterdam wonende te Eemnes, weduwe van Dirk Fecken. De namen der ouders alhier onbekend, doch beiden overleden. Hier maakte Joannis wel enkele fouten, want zijn moeder was namelijk niet in Amsterdam geboren doch in Den Haag. En ze was geen 89 jaar, doch 90 jaar. Joannis heeft al zijn kinderen tot volwassenen zien opgroeien. Evenals zijn moeder werd ook hij vrij oud. In mijn bezit, heb ik een oude foto, gekregen van tante Riek, voor oudere Eemnessers Heintje. Deze foto dateert van omstreeks 1885 en daarop zijn afgebeeld Joannis en Willempje en hun jongste dochter Marritje. De afgebeelde personen zijn door diverse oudere familieleden als zodanig herkend.

Van Den Beer
D. Boos

Herikstraat
Eemnes

Bussum 29/1 1912

Beste Liefte

in dien er niets in de weg
komt kom ik Uw vande week
met een bezoek regeeren
want jy komt doch niet naar

Bussum welke dag weet ik
niet maar het is fooh maar na
den midelag dus dat is niet
Tot slin ik laat ~~den~~ haff
maar even water om dat ik mijn
sijn prachtig portret even
late. Joona wil wateren mer
mel he ik schrofer van hem
ik me zag blijft wel of ik
eer loope van hel en mijn
moedert meer open heeft zoo
zich opgelooft. Heeft gorden
regiolet de dier d. d. d.

Op 20 november 1896, gaf Dirk zijn tweede zoon, melding aan de burgelijke stand, samen met Antho-
nie Oosterbroek, de veldwachter, dat op de negen-
tiende november s'avonds om acht uur, te Eemnes
was overleden Joannis Fecken, oud tachtig jaar,
van beroep arbeider. Hendrik de eerste zoon, deed
op 30 april 1906 samen met de twee en twintig-
jarige timmerman, Jan Perier, de melding dat op
dezelfde dag des nachts ten twee ure, te Eemnes
was overleden, Willempje Roeten, oud acht en zes-
tig jaren en zonder beroep. Geboren en wonende te
Eemnes en weduwe van Joannis Fecken. Zij overleef-
de haar echtgenoot bijna tien jaren.

De vrouw van Dirk Fecken, (Roos) Hendrica van der
Schuur, noemde Willempje Roeten wel, Moeder Wum,
zo vertelde mij enige tantes respektievelijk, Jo
en Riek. Ze kwam verder nogal nors over, tevens
bleek ze nogal naamziek te zijn, het vernoemen van
haar kinderen was daar een blijk van, hoorde ik
verder. Haar kleinkind Wilhelmina Catharina, zus-
ter van eerder genoemde tantes, was naar haar ver-

noemd en kon in haar prille jeugd, absoluut geen kwaad bij haar doen.

Nu ik aan het einde van de levensbeschrijving van Joannis ben gekomen blijf ik zitten met de gedachte of hij en alle nazaten van hem, wel bloed van het geslacht Fecken in de aderen hebben stromen. Met andere woorden, hoeveel naamdragenden van nu, weten dat hun biologische voorvader nooit bekend is geworden?

Waarom zo vraag ik me af, stond er geen kanttekening en/of kantmelding op de burgerlijke geboorteakte van Joannis? Zal de reden zijn, dat de ambtenaar wist dat de wettige achtgenoot, volgens de wet, binnen enkele maanden bezwaar kon aantekenen? En hij dat ongetwijfeld wel zou doen? Dit nu, is schijnbaar niet gebeurd. Dirk is niet thuis gekomen, vóór de termijn waarbinnen bezwaar mogelijk was. Of was hij reeds overleden? Zal deze vraag, waarmee ik blijf zitten, ooit nog eens beantwoord worden?

In ieder geval weten we nu dat vanaf 10 september 1816 de geslachtsnaam Roos in Eemnes meer en meer inburgerde en wij, het geslacht Fecken als zodanig ter plaatse ook meer bekend waren.

Gehoord de verhalen van de oudere familieleden, bleef dit zo, tot in het begin van deze eeuw. Zelfs in de jaren vijftig, toen mijn vader en ik op onze fietstochtjes zijn geboorteplaats Eemnes aandeden werd hij door zijn leeftijdgenoten begroet met Roos. Overigens zag ik ook, bij alle doopinschrijvingen, tot in het begin van deze eeuw de beide geslachtsnamen achter elkaar geschreven worden.

Wim Fecken.

Bronnen: Rijksarchief Utrecht, Burgerlijke stand Eemnes, R.K.Pastorie Eemnes. Met dank aan de familie Fecken.

Werkgroep Monumenten

Bij dit verhaaltje ziet u een foto afgedrukt van het huis Wakkerendijk 170. Misschien zegt u nu: "Hé, dat is dat tolhuis, dat daar halverwege de dijk zo dicht aan de weg staat". Maar een tolhuis is het niet geweest. Het staat ook niet op een erg logische plek voor een tol; de grens Eemnes-Binnen - Eemnes-Buiten ligt immers bij Wakkerendijk 178. Toch is het niet zo maar een boerderij geweest. Vanaf 1786 tot $\pm$ 1920 was het namelijk een smederij, in 1786 bewoond door Albert Berendse Wiggers, die zich in 1781 in Eemnes gevestigd had, nog in $\pm$ 1960 bewoond door smid van den Hengel, die echter de laatste jaren door zijn leeftijd niet veel smidswerk meer deed. In de tussenliggende ging het niet, zoals met boerderijen wel vaak gebeurde, over van vader op zoon, maar van smid op smid, die meestal geen familie van elkaar waren. In 1785 heeft er de wagenmaker Cornelis Woudenberg gewoond, van 1776 tot 1784 de kleermaker Hendrik Ophuis en in 1742 overlijdt er de wagenmaker Teunis Meynsse de Ruyg. U ziet het: wel een afwijkende broodwinning, maar géén tolhuis. Hoe het huis aan zijn bijzondere uiterlijk is gekomen, hopen we nog te achterhalen. Livia Lankreijer.

Archeologisch onderzoek 'Eemnes'

Na de oproep in het voorgaande nummer van HKE tot deelname aan een onderzoek naar een mogelijk eerder 'Eemnes' in de polder, mochten de initiatiefnemers zes geïnteresseerden noteren.

Inmiddels zijn beschikbaar gekomen een geomorfologische kaart en een kadasterkaart van het te onderzoeken gebied met een daarbij behorende lijst van grondeigenaren.

Aan een aantal hiervan zijn verzoeken om toestemming tot onderzoek op hun grond verzonden, terwijl aansluitend hierop ook de pachters zulk een verzoek zal worden gedaan.

In bestelling is een zg. Edelman-Grondboor. Ook zal er een beroep gedaan worden op de AWN-afdeling 'Naerdincklant' om bijstand inzake grondmonster analyse en lening van eventueel nog enkele grondboren.

In afwachting van een en ander gaat de werkgroep de organisatie en het werkschema opzetten.

Wanneer er nog leden zijn bij HKE, die menen toch nog een bijdrage aan dit onderzoek te kunnen doen, een bericht aan:

Gijs Vlamings, Ploeglaan 22, tel. 87851 of
Bertie van Wijk-Blom, Raadhuislaan 39, tel. 14689.

Bibliotheek

Onze bibliotheek is met de volgende boeken uitgebreid:

Tagebuch eines deutschen Juden im Untergrund,
Julian Castle Stanford, een uitgave van Verlag
Darmstädter Blätter, 1980;

De Koperen Lamp, uitgave van de vereniging van
vrienden van de Amsterdamse Binnenstad, 1980;

Een verslag derdejaars leeronderzoek Historische
Geografie van de Gerderse Vallei, uitgave van het
Soc. Geografisch Instituut van de Universiteit van
Amsterdam, 1980.

De uitleen is in handen van Marijke Achthoven en is mogelijk tijdens vergaderingen en na telefonische afspraak (89856) bij haar thuis.

De Fiets

Martien van der Veen hete ie. Een hie diende as boerenknecht bie Bart Meier in buutendiek, zo rond 1930. Hie kwam van over de Eem, argens achter Niekark of zo vandaon.

Het was un gruwelijk eigenwies heerschap die alles alleen kon, wist en veural, had.

Nouw had je in die tied al wel wat fietsen, nie zo bar veul as teugeswoordigs natuurlijk. Mar Martien had ur een en nog un barre gijffe ok. Dat stak tuurlijk ook hier en daer knap en dat werd nog arger omdat ie savus nao ut broodete bie mooi weardaer buutediek ging riejje. De boereminse die bie mekaor zo in de mennegaote zatte op de diek, die zagge dur oge uut. Zo ok bie de tol en vuer de 'Lindeboom' waor altied wat jongeluu stinge.

Op un aovund stinge 'Dikke Thijs', Jan Orins, Jan Kloeners en nog 'n paor mooie manne bie mekaor. En ze dochtte zo us dat het zaggies an wel us tied was om hum us te pakke te nemen. Al heel rad komt Martien ur an fietse. Hie ree un paor keer vuerbie en houdt op lest op bie de jongens.

Ze ginge zo zeutjes an om Martien staon en ginge um bar staon prieze met zun fiets omstu buert. 'Barre mooie fiets Martien, mooie zwarte handvatte. En wa's da vuer un ding?', en wiest op un klein dingetje vuer op de stang.

'Oh', zeid Martien: 'das om te versnelle'. En hie ging vuerdoen hoe ut most. 'Naor vuere is hard, in ut midde is gewoon en naor achter is zaggies teuge de barg op'.

'Wat vuer barg Martien? De hooibarg?'.

'Nee', zeid Martien: 'de Amersfoortse Barg!'. Dat was vuer Eemnessers begrippe al heul wat. Martien effe rondrieje, vuerdoen, un paor keer drijje.

Toen de tweede met un staole bek: 'Toch un gijffe fiets, mooie lanterre. En dat daor, waar is dat ok weer vuer?'

'Das om te versnelle,' zaid Martien weer,: 'Zo is hard, zo gewoon en zo zeutjes an teuge de barg op'. En Martien weer heen en weer riejje en maor redder vuer doen hoe ut most.

De darde: 'Sjonge zo fiets!': zaid Jan Kloeners: 'en gruuwelijk rond rad en zukke dunne speeke da je daor nie deur heen zak. En was dat ok wir, zei je vortemee?'

'Das om te versnelle': en opeens had die ut duer. En met un hard grondig 'Barst vuer ming part!' drijde ie zun fiets en ging op huis an.

Dit is waer gebuerd en ut werd ming verteld duer Jan Prinse die er nog mennigmaol om mot lache. Un naore biekomstigheid is dat Martien van der Veen laoter bie ut hooilaoie op un schip in de zoemer, achter bie de sluus in de vert is verdronke.

Piet Wouters, Driest 6.

Aktiviteiten:

Dit jaar, hopelijk van de zomer zal het archeologisch onderzoek kunnen starten, waarover u elders in dit blad kunt lezen.

september '81 Lezing over 'Eemnesser bodem bracht Laren e.a. op de hoogte';

september '81 Hierop aansluitend een verkenningstocht over de Gooische stuwwallen (Tafelberghei);

okt./nov. '81 Lezing over roerige tijden rond 1500;

december '81 Tentoonstelling betreffende de Nicolaaskerk.

2e Symposium over de Middeleeuwen

25 en 26 september 1981 wordt er in gebouw 'De Rijver' te Muiderberg een tweede symposium gehouden over de Middeleeuwen. In 1978 werd het eerste gehouden wat zeer succesvol was.

Degenen, die hierover inlichtingen wensen kunnen daarvoor kontakt opnemen met ons sekretariaat.

Historische Kring Eemnes

1981 jaargang 3-nr.3

Bestuur

Voorzitter	A.M.Veth, Raadhuislaan 51
Vice-voorz.	J.V.M.Out, Raadhuislaan 87
Sekretaris	G.van Wijk-Blom, Raadhuisl.39
Penningmeester	C.Jungerling, Ploeglaan 12
Lid	M.Achthoven-Hermeler, Faz.hof 12

Kontributie HKE f.15,-per jaar.
RaboBank Eemnes,
rek.nr.31.59.11.425
Girorek.nr. v.d. bank 10887

Redaktie:

Copy aan: H.Grootveld, B.v.Raay,
G.Vlamings, Ploeglaan22

Inhoud:

Van het Bestuur	46
Werkgroepen	47
- Monumenten	47
- Genealogie	48
-(Archiefbabbels)	49
--Haven+Scheepvaart	52
2 verhalen	56
Herberg 'Het Rode Kruis'	61
Aktiviteiten HKE	65
Archeologisch onderzoek	66
Het Kadaster	67
Nieuwe boekenaanwinst HKE	68

Doel van de vereniging is de bevordering van de kennis van - en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes met aansluitend gebied in het bijzonder.

Van het Bestuur.

Najaar 1981, historisch gezien gaan we een belangrijke periode in de geschiedenis van het Gooi- en Eemland tegemoet.

In december 1481 n.l. bereikten de schermutselingen tussen Holland en het Sticht een dramatisch hoogtepunt, waarbij o.a. het dorp Eemnes platgebrand en de Nicolaaskerk verwoest werd.* De HKE wil deze gebeurtenis na 500 jaar niet onopgemerkt voorbij laten gaan en beraadt zich over enige vormen van herdenking.

Om te beginnen hebben wij, in samenwerking met de Historische Kring 'Baerne' (Baarn en Soest waren medeslachtoffers, evenals Naarden), Dr.A.C.J. de Vrankrijker bereid gevonden een lezing te houden over deze roerige periode.

Maar alvorens hierbij stil te staan duiken we nog dieper in de historie met Gijs Vlamings, die een inleiding zal houden over de 'zandgronden' van Eemnes. Het is de bedoeling die zandgronden enkele dagen later te gaan opzoeken.

In het bestuur heeft inmiddels een verandering plaatsgevonden. Door omstandigheden moest Ina Steggerda haar functie als penningmeesteresse neerleggen. Gelukkig was Carel Jungerling bereid deze taak nu reeds van haar over te nemen.

Ina en Carel, beide hartelijk dank voor jullie inzet!

Bertie van Wijk-Blom.

*

'Uit de geschiedenis van Baarn', door T. Pluim blz. 45
'De Schaapherder' van Oltmans.

Beide boeken zijn in de Openbare Bibliotheek Eemnes aanwezig. Het boek van Pluim ook in de bibliotheek van HKE.

Informeer 'ns
bij uw burens, vrienden,
kennissen naar hun eventuele
belangstelling voor historie.
Misschien kunt u hen
attent maken op onze
HKE ! Doen

Werkgroepen

Monumenten	L.Lankreijer, Aartseveen 94
Biblio/topografie	M.Achthoven, Fazantenhof 12
Haven en Scheepvaart	H.Grootveld, Fazantenhof 118
Genealogie	H.van Hees, Geutoomserf 23
Recent verleden i.o.	H.van Hees, Geutoomserf 23

Werkgroep Monumenten.

Het motto: *De Wakkerendijk staat er gekleurd op!*, lijkt me aardig te passen bij de dia's die ons werkgroep-lid Wim Ket heeft gemaakt van de Wakkerendijk. Letterlijk ieder huis staat erop; ook die huizen, die op het eerste gezicht niet voor de kwalificatie 'monument' in aanmerking komen. Maar wie weet wat voor historische waarde een pand misschien nog krijgt? Of hoe kort het er misschien nog maar zal staan, of wie er vroeger op dezelfde plaats gewoond heeft? We kunnen nu tenminste zeggen, dat de Wakkerendijk anno 1981 van begin tot eind is vastgelegd.

Het ligt in de bedoeling de dia's deze winter aan belangstellenden te vertonen, één avond Eemnes-Binnen en één avond Eemnes-Buiten. We hebben contact gezocht met verschillende 'echte' Eemnessers om de dia's van commentaar te voorzien en hopen, dat er ook uit het publiek veel verhalen over de huizen (en hun bewoners) loskomen. Dan kan de werkgroep 'recent verleden' misschien ook nog iets hebben aan ons initiatief.

Wim Ket is overigens van plan ook de Kerkstraat en de Meentweg op dia's vast te leggen.

Livia Lankreijer.

Werkgroep Genealogie.

Zoals eerder beloofd volgt nu een inventarisatie van namen uit het 'Attestatie en lidmatenboek der Hervormde Gemeente te Eemnes-Buitendijk, 1843 - 31 dec. 1875'. Ons jaar van onderzoek beperkt zich tot 1860 omdat deze periode het meest aansluit bij de parochianenlijst uit 1859 van de r.k.kerk. Overigens is de hervormde lijst minder compleet omdat de opzet van het lidmatenboek anders is. Zo worden kinderen pas ingeschreven wanneer zij hun belijdenis gedaan hebben, dus op + 18-jarige leeftijd. Het is de werkgroep ook niet zozeer te doen om vergelijkingen maar meer om een overzicht te geven welke families destijds in Eemnes woonden.

Groep A.

Tussen haakjes: aantal gehuwde mannen.

Tweede getal : tot. aantal keren dat de naam genoemd is.

Barmentlo	(1)	1	Loenen van	(1)	2
Blom	(3)	18	Malestein	(1)	3
Boelhout	(1)	3	Heernik	(2)	2
Bos	(1)	2	Meijer	(1)	3
Bruin de	(1)	2	Mol	(1)	4
Burg ter	(1)	1	Ommeren van	(1)	1
Dop	(1)	1	Oostendorp	(1)	2
Essen van	(2)	9	Pas	(3)	8
Frantzen	(1)	1	Perier	(2)	5
Hagen	(2)	4	Pijpers	(1)	1
Heek	(1)	3	Puil van de	(1)	5
Hendriksen	(1)	1	Pureveen	(3)	4
Herder	(1)	2	Roodhart	(2)	4
Holland	(1)	1	Ruisendaal	(2)	9
Klooster van	(1)	2	Schaap	(1)	4
Koelewijn	(1)	3	Schouw	(1)	3
Koning	(1)	2	Snel	(1)	4
Kroese	(1)	1	Snellenberg	(1)	1
Kroeskamp	(1)	3	Vlug	(1)	7
Kuinder van de	(1)	5	Vos	(1)	1
Kuiper	(1)	2	Wolleswinkel	(1)	1
Kuit	(1)	4	Woudenberg van	(3)	6

Groep B.

Overige genoemde namen. Dus geen gehuwde mannen, eventueel wel weduwnaars.

Aassen	1	Lustig	1
Assenraadt van	1	Mansom van	2
Bakker	1	Hieuwbeek	1
Beking	5	Paasschen van	1
Biezen van der	1	Putten van	1
Boer de	1	Rein van	3
Bossenbroek	1	Rooi de	1
Dekker	1	Rozenberg	1
Dijk van	1	Ruiter de	3
Donker	1	Russen van	3
Es van	1	Santen van	2
Geijtenbeek	1	Schaaï	1
Ginkel van	1	Scherpenzeel	5
Graaf de	1	Schram	1
Groenhart	1	Schut	1
Groot de	1	Taal	1
Grootveld	7	Takkee	1
Hall van	2	Thiel van	1
Heuft	1	Veldhuizen	1
Hoedeman	1	Verloop	1
Houtman	1	Verweerd	1
Jager de	1	Verhagen	1
Klingelen van	1	Verhoef	1
Lambalg	1	Versteeg	1
Langendijk	1	Vries de	1
Leusden van	1	Zijdvald	1

Nog meer archiefbabbels.

Aangestoken door het enthousiasme van Jan Out zijn we het Gemeente-archief ingedoken en daar begonnen het oudste boek van Eemnes-Binnendijk te fotocopieren. Aan de hand hiervan zorgt een van ons ervoor dat het 'gekriebel' in een meer hedendaagse schrijfwijze wordt omgezet. Op de volgende bladzijden vindt U een voorbeeld hiervan. Het betreft een bladzijde uit:
Resolutiën van den magistraat, de municipaliteit, het gemeentebestuur, 1645-1715. Gem.Archief Eemnes nr. 32-deel 1, blz.11,
en het gaat over een boetebepaling in geval van te

laat of helemaal niet komen op vergaderingen. De oproep tot vergadering geschiedt o.a. door kerckroepinghe, hetgeen klokgelui betekent. Wilt u wat meer weten over het oude schrift, dan vindt u in de bibliotheek van HKE het boekje 'Zo schreven onze voorouders'.

Op hynden den 26en Augusti 1652 is hij
Dirck Dierbout Schout en Meyns Gijsberts
Schouten Borgemeester neffens die vande
gerechte van Emmenes binnendijcx
gesamenderhant eendrachtelick geresolveert
dat zoo wanneer iemand van haer
door kerckroepinghe off door den bode
geladen wort off vermaent om int
raet huijs te coemen, en op dat ure
die van buijtendyec coemen op Gijsbert
Aertsen erff ende die van binnendijck
coemen op Maria Borts erff met hun (?)
zal verbueren ses stuver twe voor den armen

4 voordien gerechte

en die heel niet en comt tien stuver 8 stuver
voor de gerechte en twe stuver voor den
armen en zo iemand niet coemen can
sal sulcx ten ure van vergaderinge door
iemand laten weeten die oorsaecke
waerom hij niet conde coemen, als dan
sal het selve staen tot discretie vande
gerechte, actum ut supra

wt den naem alsvooren
Jg secretaris tot Emmenes

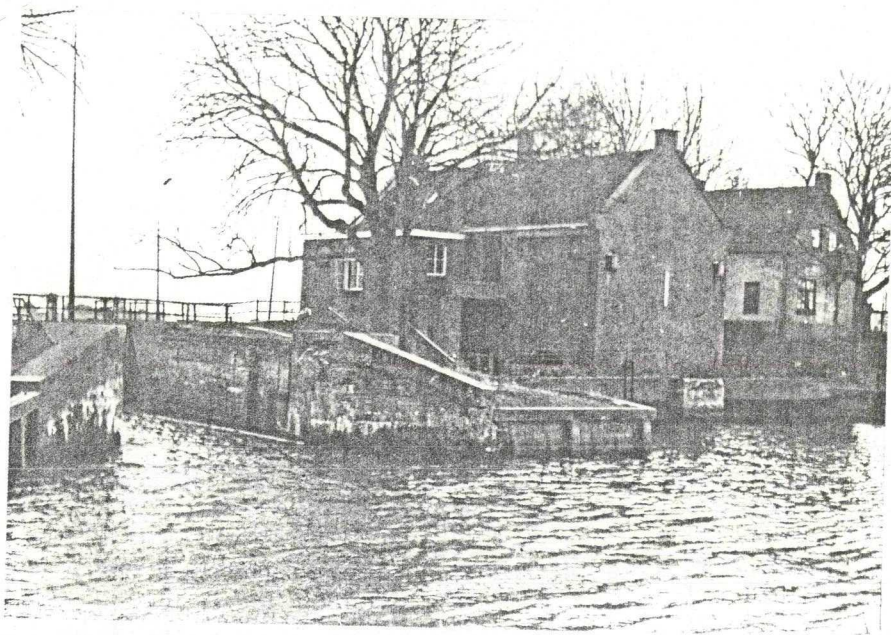
1652

Werkgroep Haven en Scheepvaart.

De Watersnood (2).

Door de Gemeente werd de schuit 'Vertrouwen', een laadvermogen van + 6 ton en 23 meter lang, van de heer H. Kuiper, gevorderd om deze in het door het zeewater geslagen gat in de Veendijk te laten zinken. Met de gemeente was overeengekomen, dat aan Kuiper een vergoeding van f.4000,-- zou worden uitbetaald, ook wanneer de praam mocht lek stoten op de zich onder water bevindende opstakels. *Gijs van Eyken*, beurtschipper op Amsterdam, die over het eerste motorschip op de Eem, de 'Herdiana I', beschikte werd verzocht en bereid gevonden de praam naar de Meentdijk te slepen. Bij de Veen(t)dijk aangekomen was het ruim 2 meter hoge water zo ver gezakt, dat het niet meer mogelijk was het (zeil)schip, dat een diepgang van ruim 1½ meter had over de Meentdijk heen buitengaats naar de bres in de Veendijk te brengen. Onverrichter zake moest *Gijs van Eyken* met zijn mannen, waarbij ook de jonge schilder *Mauve* aanwezig was naar de Eemnesser Vaart terugkeren. Heelhuids keerden de boten in de haven terug. Aan Kuiper werd later 10% schadeloosstelling toegekend.

Daar het water reeds over de weg naar Laren stroomde werd de weg allerijl met zandzakken versterkt. Om zoveel mogelijk te redden wat te redden was, werd het Kamp Laren van de situatie in kennis gesteld en werden de militairen ingeschakeld. Waar duikers waren werden deze afgesloten met zandzakken. Eemnes-Buiten en -Binnendijk bleven gelukkig droog. De boerderij gelegen achter de doorgebroken dijk werd volkomen van haar fundering gespoeld. Door het opstuwende zeewater in de Eem was op 13 januari 's nachts om 3 uur bij Eembrug op verschillende plaatsen de dijk doorgebroken bij het Zuider-eind en de boerderij van veehouder Bouwmeester. In de bomen was een boot van *Dop* vastgelopen, die door de mannen *A. de Graaf*, *Jan Duis* en de *Boois* werd losgemaakt. In deze boot ging het drietal de woeste baren trotserend op de Eembrug aan.

De aanblik was ontzettend, de dijk was geheel weggeslagen en de grote boerderij één ruïne. De overtocht was in dubbele zin een levensgevaarlijke geweest met deze door de storm gebeukte boot over de ziedende golven en de onder water bevindende obstakels voor lekstoten. Nauwelijks aangekomen bij de Eemdijk was het drietal uitgestapt of er viel een gat in de boot en deze verdween in de diepte.

Het was nu zaak de levenden te redden. Door Baarns burgemeester werd militaire hulp gevraagd en om pontons verzocht voor de door het water ingesloten mensen. 's Zaterdag arriveerden de militairen doch zonder pontons. De boten waren alle reeds in Amersfoort ingezet, zodat de soldaten 's middags onverrichter zake weer vertrokken. Diezelfde dag kwam de Commissaris der Koningin met een ingenieur van Waterstaat om na te gaan welke voorzieningen moesten worden getroffen. Hij was zeer ingenomen met de geboden hulp.

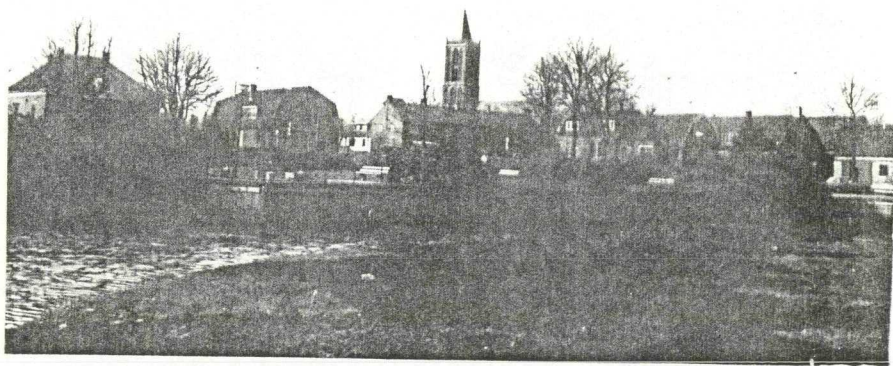
De dijk aan de overzijde van de Eem had het eveneens begeven. De bakkerijen in Bunschoten stonden onder zodat er geen brood gebakken kon worden. Zoals de brugwachter van Eyken vertelde, stond

donderdags om 9 uur, de Eemnesser polder al onder water en een paar uur later stroomde het water zijn huis aan de Eembrug binnen. "We brachten onze moeder en kinderen naar buiten en namen de wijk naar *Hilhorst*, iets vóór de brug. We vertoefden op een opkamer, doch moesten door het steigende water naar de zolder. De kalveren hadden we in de huiskamer gebracht. Om 5 uur stond het water reeds tot de tafella". Een zware regenton rameide herhaaldelijk de muur. Van Eyken was nog tot zijn borst door het water gegaan om naar de deur te kijken, die er was uitgesprongen. Het water zakte in de morgen weer en toen zagen zij aan de overkant van de Eem bij de boerderij van *Bouwmeester* een stok met een blauwe boezelaar uit de hooiberg steken, later gevolgd door het wuiven met een zakdoek. 's Nachts om 3 uur was vlak voor deze boerenhoeve de dijk doorgebroken en het water de kamer binnengestroomd. Met de familie *Roos*, die daar een onderdak was komen zoeken gingen zij in het achterhuis de 'Hilt', de zolder boven de stallen, op en klommen over de hanebalken. Daar het water steeds hoger steeg, maakte *Bouwmeester* met een zaag een opening in het dak en kropen zij van hieruit over een afdak naar de hooiberg. Van hieruit zagen ze hoe de woedende golven de gehele boerderij verwoestten. Een 30 stuks vee verdronk. Door de gebroeders *H. en W. Schimmel* en *C. Schoonderbeek* werden zij na 30 bange uren bevrijd.

De boerderij van *Hilhorst* stond inmiddels op instorten. Met een bootje trachtten de vijf mensen het vege lijf te redden. Hun geluk was dat ze tegen een appelboom strandden, zodat ze niet verder afdreven en van daar in een hooiberg konden komen. Hun hulpgeroep had geen succes. De angst dreef hen ertoe een lange ladder van de hooiberg uit te leggen naar de dijk. Het grote moeite wisten zij zich in veiligheid te stellen. De zuster van *Hilhorst* durfde het waagstuk niet aan en werd later dan ook geheel overstuurd uit haar benarde positie gered. De Baarnse jongeman *Piet Koops* overzag op 14 januari 's morgens om 8 uur vanaf het vroegere 'Bergje van *Elias*' met zijn kijker het ondergelopen gebied. Daar bleef de kijker rusten op 'Wolkenburg', het huis van *Hilhorst*. Zijn oog ontwaarde iets wits

wapperend uit een der ramen. Hij begreep dat daar direct hulp moest worden geboden. Hij zocht en vond 4 personen bereid met een boot, ter beschikking gesteld van schipper *H. Kuiper*, het gezin Hilhorst uit hun hachelijke positie te bevrijden. Met inspanning van al hun krachten bereikten zij de Baarnse Dijk, waar zij vrouw *Mets* uit haar wankelende woning haalden, evenals haar buurvrouw *Koffrie* met kind en naar Baarn brachten. Opnieuw werd de tocht ondernomen doch nu naar 'Wolkenburg' aan de Eem, Eemnes zijde. Uit dit ondermijnde huis werden de vrouw, het kind en de dienstbode in de boot gebracht. Zij kregen onderdak in de ijsfabriek, later wasserij, daarna werd de heer Hilhorst en zijn knecht opgehaald, welke beiden een onderkomen vonden in een boerderij.

Terug naar het Zuidereind bij de watermachine bij *J. H. Vermeulen* werden 2 vrouwen en 7 kinderen gered en daarna de mannen zodat om 3 uur alle in veiligheid waren gebracht. Bij verder onderzoek kon men geen in nood verkerenden meer vinden. Echter zaterdagmorgen roeide een employé van de H.IJ.S. (Holl. IJzeren Spoorw.) met *G. Gerritse*

van Nagel op 'Veer in 't Veld', ver over de Eem. In een wankele hooiberg troffen zij twee vrouwen, twee mannen en een meisje aan. Zonder eten en drinken hadden zij daar op redding gewacht. Door de krachtige stroom konden de redders niet naar Baarn terug en roeiden zij met hen naar Bunschoten. *Burgemeester van Rozenburg* en de heer *Wafelbakker* hebben zich beijverd zaterdag en zondag de geïsoleerde bewoners en door de ramp zwaar getroffen Eemnessers van levensmiddelen te voorzien. *H.M. Koningin Wilhelmina* bracht een bezoek aan het rampgebied. Bijzonderheden werden H.M. medegedeeld door de brugwachter *van Eyken*, *Bouwmeester* en de weduwe *Koenen* vertelde haar hoe zij door een gat in de zolder heeft moeten vluchten. Bij koninklijk Besluit van 22 februari 1917 werden enigen onderscheiden. Aan Burgemeester van Rozenburg werd eveneens de 'Watersnoodmedaille' in zilver toegekend voor zijn grote verdienst en hulpvaardigheid verleend aan de getroffenen van zijn gemeente.

Een familiereünie van de familie Van Stoutenburg.

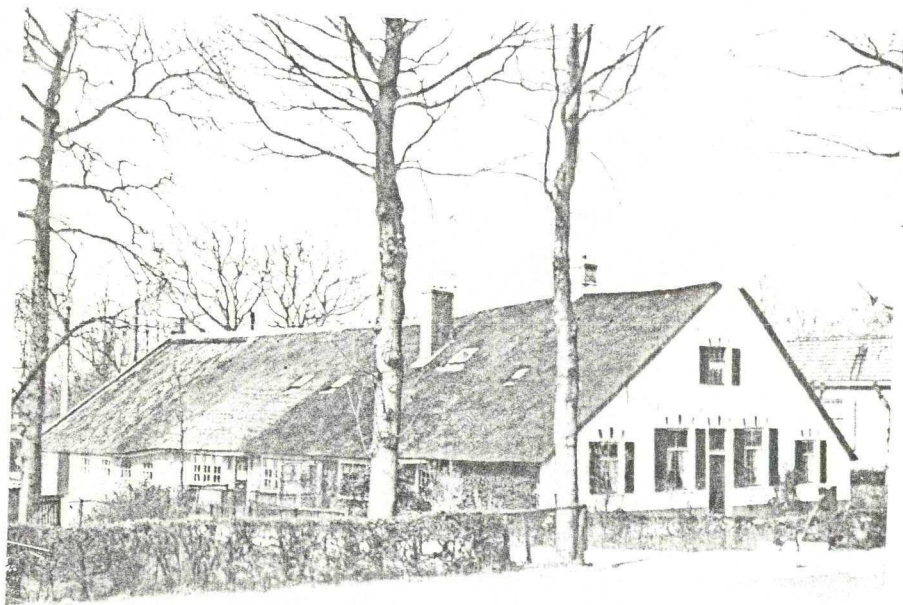
Op zaterdag 23 augustus 1980 werd er op de boerderij van Kees en Ria Stoutenburg aan de Wakkerendijk no. 118 een familiereünie gehouden. Nu ligt het niet in de bedoeling van de HKE om steeds aandacht aan dergelijke gebeurtenissen te schenken, maar de uitgave van een gezellig familieboekje nodigt ons ditmaal er wel toe uit. Gerard van Stoutenburg, een aantal Eemnessers niet onbekend als medewerker bij het Eeuwfeestcabaret R.K.Onderwijs in 1975 of als amateur-schilder van diverse Eemnesser nostalgische taferelen, was daarvan voor een groot deel de auteur. Enige verhalen hieruit willen wij de lezers van HKE niet onthouden.

De Suukerkist.

De boerderij van Kees, waar deze reünie gehouden wordt, liet vader bouwen in 1912. Een van de oudste boerderijen werd daartoe gesloopt. Mijn moeder (*Rijkje van Klooster*) had deze boerderij geërfd en alleen de ouwe schuur is nog blijven staan. In de nieuwe schuur zijn het raam met de kleine ruitjes

en de tussendeur in het werkvertrek nog gebruikte restanten van de oude boerderij. Bovendien kun je in de nieuwe schuur nog antieke tegels vinden, die in de voederbakken verwerkt zijn. Een karrevracht van deze tegels heb ik in mijn jeugd nog door een opkoper zien weghalen ("Weg met die ouwe troep!"). Die oude boerderij werd in de wandeling *De Suukerkist* genoemd. Ik herinner mij nog brieven, welke als volgt aan de nieuwe boerderij geadresseerd waren: De heer Teus Stoutenburg, De Suukerkist, Eemnes.

De benaming stamt uit de Napoleontische tijd, begin vorige eeuw, toen deze boerderij verkocht moet zijn voor een kist suiker. Dat moet wel een grote kist zijn geweest! Maar het is mogelijk daar Napoleon het continentale stelsel doorvoerde, waardoor invoer van koloniale waren (waaronder suiker) vrijwel onmogelijk was. Suiker was dus zeer schaars en als we weer terugdenken aan de schatten, welke in de hongerwinter van 1945 voor voedsel geofferd

werden, dan wordt dit overgeleverde verhaal wel geloofwaardig. Misschien ten overvloede zij vermeld, dat men toen nog geen suiker uit bieten wist te winnen.

Bij de afbraak van *De Suukerkist* vonden werklieden onder de grond in de kelder een pot oude munten. Het bleef toen wel een onderonsje. Mijn vader heeft daar tenminste nooit een cent (zeg maar munt) van gezien. Die werklui hebben de pot onder elkaar verdeeld.

Hij vertelt vervolgens dat hij als kind de bouw van deze boerderij meemaakte. Zij woonden een eindje verderop op no. 154, de tegenwoordige boerderij van Evert en Door Huiden.

Daar woonde ik dus tot mijn zesde jaar en ik weet nog dat ik 's zondags met mijn vader en moeder plus oom Piet en tante Giebjie naar de vorderingen van het nieuwe huis ging kijken. *Oom Piet van Dijk*, een kundig timmerman, is de bouwheer geweest van deze boerderij. Hij had een even kundig metselaar als aannemer. Dat was *Antoon Dijkman*, eveneens uit Laren.....

Pas in 1917 kreeg de boerderij electriciteit. Daarvoor bestond de verlichting uit petroleum-lampen. In onze beide kamers hing er een, welke nu voor zeer gezocht antiek doorgaan. Vóór de petroleum werden raapolielampen gebruikt (snotneuzen). Ik ben nog in het bezit van zo'n snotneus. Op de deel werd het graan met de dorsvlegel gedorst. Daarna werd het in de wanmolen van stof ontdaan. Die wanmolen werd met de hand gedraaid. Daardoor werden vier platte wieden in beweging gebracht. De lucht joeg dan met kracht door het schuddende koren zodat het stof eruit vloog (zeer stoffige boel op de deel!). De grote partij koren werd natuurlijk met de machine gedorst. Aanvankelijk stond in die grote dorsmachine een paard, dat op rolwielen liep. Het paard kwam niet vooruit, maar het rollenstelsel wel en dat leverde dan de dorskracht. Het is te gek, als ik het nu vertel!

Maar al gauw kwamen de stoom-dorsmachines. De man, die dat monster in beweging kon zetten, werd hoog gewaardeerd. Hij heette *van Wegen*.

Dan had je nog de karne-molen. In mijn jeugd was dat nog een grote houten konstruktie, maar op de nieuwe boerderij was in de nieuwe schuur een ijzeren gekonstrueerd. Wel volgens hetzelfde systeem en om de haverklap zei vader: "Toe jô, ga 't peerd 's anjaogen"; dat paard had een stom baantje: alsmaar met oogkleppen voor in het rond lopen, daar is ook geen aardigheid aan!

Gerard Stoutenburg, die nu 73 jaar is, heeft nog meer herinneringen, die hij graag aan anderen vertelt. Luister maar mee naar het verhaal over gebeurtenissen in de vorige eeuw.

Eemnes en de Kozakken.

Naast deze boerderij staat de zeer oude boerderij van *Jaap Schouten*, welke nu al lang gerenoveerd is en door burgers bewoond.

Jaap Schouten wist nog alles van de *Suukerkist* en van hem hoorde ik ook voor het eerst dat mijn grootmoeder van moederskant in haar jonge jaren *mooie Nie* genoemd werd (door de jonge kerels dan zeker). Zij trouwde met *Antoon van Klooster* en stierf in het kraambed aan de kraamvrouwenkoorts. In dezelfde tijd stierven nog zeven andere jonge moeders in Eemnes. De arts-verloskundige had de veelvuldige besmetting overgebracht. De voorkoming van de kraamvrouwenkoorts, door de Weense arts Semmelweis in 1847 ontdekt, was hier nog niet doorgedrongen.

Mijn moeder *Rijkje van Klooster* was dus de enige dochter. Haar vader hertrouwde met *Teunisje Hilhorst* en zij bleef ons tot op hoge leeftijd een onvolprezen grootmoeder. Oom Teus en tante Rutje (*van Klooster*) hebben wij altijd als goede burens gehad en Toni en Rut zijn de boerderij trouw gebleven.

Jaap Schouten wist bij overlevering nog, hoe in de tijd van de Franse overheersing, Russische kozakken binnengedrongen waren om in combinatie met gelande Engelse troepen de Fransen te bestrijden. (zie: *HKE jaarg. 2, no.1 red.*)

Deze kozakken waren ruige hyperwellustige knapen, die zeer driest op hun steppen-paardjes door het dorp raasden en Eemnes onveilig maakten.

Alle eemnesser maagden verstopten zich of droegen ruige mannenkleren teneinde zich voor verkrachting te behoeden. En wat is nu het merkwaardige: mijn jonge leven lang hebben we in Eemnes een inwoner gekend met een uitgesproken russische kop. Hij heette *Jan Morsekoff, een russische naam dus, die werd afgekort tot Jan Mors. Hij woonde met Mie van Leer in het houten huisje naast timmerman Eggenkamp. Zij leefden in concubinaat, dus zonder getrouwd te zijn. Dat mocht van de pastoor. Ik ben daar in huis geweest en Mie liet mij nogal demonstratief twee slaapkamers zien: "Hier slaap ik, en daar slaapt Jan!".

Het is dus heel goed denkbaar dat Jan zijn grootvader zich als kozak verstopt heeft en in Eemnes is blijven hangen.

Deze verhalen van Gerard Stoutenburg werden verzameld door:

Jan Out.

**Voetnoot Genealogische Werkgroep:*

Hier wordt de historie gekruid met een flinke hoeveelheid fantasie. De naam Morsekoff, ook wel Mosjenkoff geschreven, was volgens de Burgerlijke Stand Mossinkoff. De familie met deze naam woonde al sinds ± 1720 in Eemnes, dus lang voor de komst van de kozakken. De familie is waarschijnlijk afkomstig uit de Achterhoek/Twente. De naam komt daar veel voor en duidt op de hofstede van Morsink. Zo doende ontstond Morsinkhof, hetgeen weer op alle mogelijke manieren verbastard werd.

Het verblijf van de kozakken heeft de fantasie van de oude Eemnessers wel beziggehouden. Na 170 jaar leven er nog altijd verhalen over deze russische soldaten en hun verblijf in Eemnes. We willen deze verhalen graag verzamelen. Wie ons hierbij kan helpen zullen we bijzonder dankbaar zijn. Weet u nog kozakken verhalen of kent u mensen die nog zulke verhalen vertellen, neem dan contact op met:

Henk van Hees,
Geutoomserf 23,
tel. 89849.

Op 13 juni j.l. was het 60 jaar geleden dat de grote brand woedde in de Pieterskerk te Eemnes-Binnen. De Pieterskerk werd in de kortst mogelijke tijd weer hersteld. Voor de eeuwenoude herberg ernaast betekende deze brand echter het definitieve einde. Over de brand en het herstel van de Pieterskerk is al vaker geschreven, daarom is het goed de schijnwerpers nu eens op het *Rooie Kruis* te richten.

De Herberg *Het Rooie Kruis* in Eemnes-Binnen.

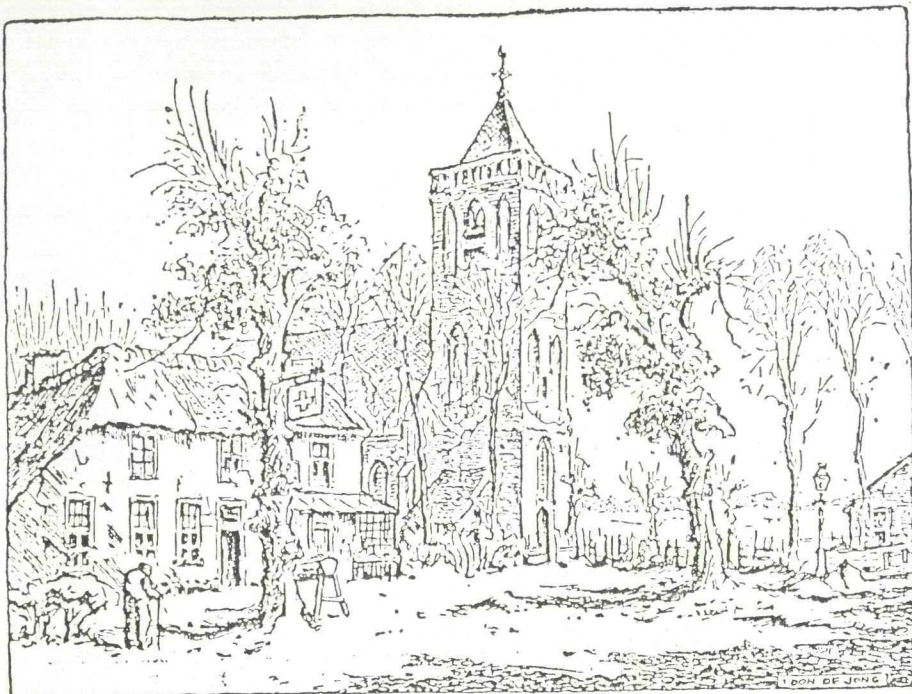
Een inleiding in de geschiedenis van deze herberg, door Henk van Hees.

Het deed mij bijzonder goed, toen ik enige tijd geleden ontdekte dat de burgemeester een mooi bord op haar huis had laten bevestigen, met daarop als benaming 'De Lindeboom'. Zo blijft tenminste de naam voortleven van de oude dorpsherberg, die op de plaats van de burgemeesterswoning gestaan heeft.

Zo zou ik het ook goed vinden, als er iets bleef voortbestaan van 'Het Rooie Kruis', de dorpsherberg van Eemnes-Binnen. Volgens oude Eemnessers leken beide herbergen op elkaar. In beide gevallen ging het om een combinatie van boerderij en herberg. Voor zover is na te gaan werd 'Het Rooie Kruis' in vroeger tijd bewoond door een katholieke kasteleinsfamilie en 'De Lindeboom' door een protestantse kasteleinsfamilie. Voor genealogen is het interessant omdat beide herbergen gedurende lange tijd geleid werden door mensen, die op een of andere manier familie van elkaar waren.

Ik beperk mij nu tot 'Het Rooie Kruis'. U vraagt zich misschien af, waar deze herberg gestaan heeft. Als men met het gezicht naar de polder staat ter hoogte van het Dikke Torentje, de Hervormde Kerk van Eemnes-Binnen, dan moet men zich de herberg indenken meteen links van de kerk.

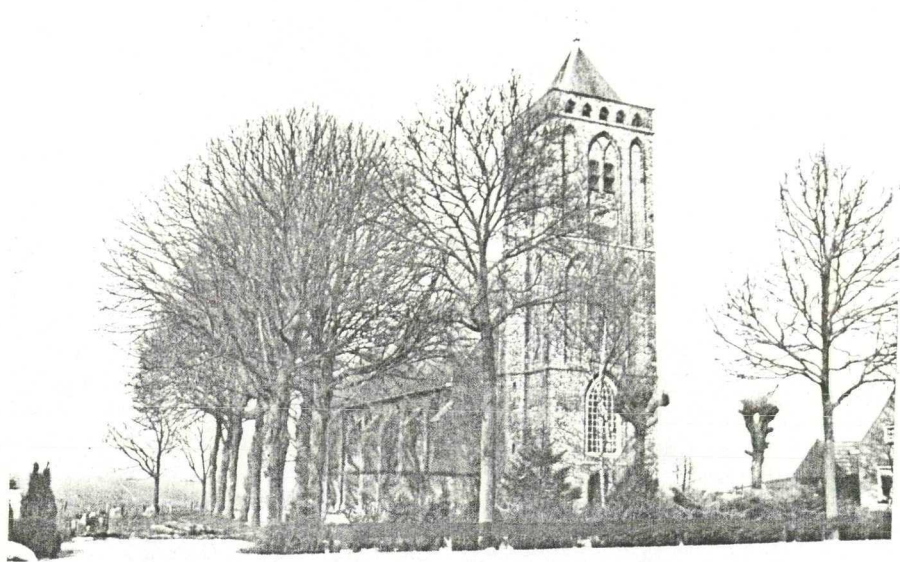
Ik raakte enkele jaren geleden in 'Het Rooie Kruis' geïnteresseerd, toen ik bij een onderzoek naar mijn voorouders ontdekte, dat enkelen van hen gedurende langere tijd de herberg beheerd hadden.

Ik vond van deze mensen op het Rijksarchief in Utrecht een akte waarin hun huwelijksvoorwaarden werden geregeld. De akte was opgemaakt op 9 september 1714 in Eemnes en het ging om *Teunis Janse van Eijden en Neeltje Rijken*. De bruid was weduwe van *Cornelis Pieterz. Smith*. In de akte wordt bij haar boedel genoemd:

"Nog de helfte van seekere huijsinge en hoffstede daar het Roode Kruijs uijthangt, waarvan de wederhelfte aan de bruijds voorkind (=Peter Cornelisz. Smit) is toegescheijden wegens desselfs vaders goed."

Teunis Janse van Eijden was schoenmaker. Mogelijk werkte hij in het pand, waar zijn vrouw kasteleinsse was. Hij stierf op 26 januari 1733. Zijn weduwe wordt tot 1758 genoemd als tapster en kasteleinsse in de verpondingsboeken van Eemnes (belastingaanslagen). Ze werd begraven op 9 november 1758 in Eemnes-Binnen. Ze liet twee kinderen na uit haar tweede huwelijk; een zoon Rijk en een dochter Evertje. Evertje was getrouwd met de uit Elten afkomstige *Jacob Janse Luerman*. Jacob volgde zijn

*Ned. Herv. Kerk te Eemnes-Binnen. De uitspanning
'Het Roode Kruis' is er niet meer.*

schoonmoeder in 1758 op als herbergier. Zijn vrouw Evertje stierf op 14 mei 1760, waarna hij op 8 juni 1762 hertrouwde met de Eemnesser boerendochter *Neeltje Aartse Ruijter*. Jacob Luerman werd in Eemnes-Binnen begraven op 3 december 1778. Zijn weduwe Heeltje Ruijter zette de herberg voort. Uit het huwelijk van Jacob Luerman en Evertje van Eijden was nog één dochter in leven: Annetje (geb. 1757). De helft van het pand stond op haar naam. De andere helft stond op naam van *Rijkje Hanneesse Hoelsloot*, de weduwe van *Rijk Teunisse van Eijden*. Op 22 september 1779 werd t.b.v. de wees Annetje Jacobse Luurman, huis, herberg en grond met halve schuur daarop, genaamd 'Het Roode Kruis', publiek verkocht. De helft van de weduwe Van Eijden was toen erg bouwvallig. Het is me nog niet bekend, wie de herberg toen gekocht heeft. Heeltje Ruijter, de weduwe van Jacob Luerman, bleef echter herbergierster. Op 30 april 1781 hertrouwde ze in Eemnes met de Blaricummer *Dirk Hendrikse van Oosten*. Dirk moet ruim 20 jaar als tapper in dienst geweest zijn. Op de verpon-

dingslijsten van 1804 wordt dan weer als tapster genoemd: Neeltje Ruijter, weduwe van Dirk van Oosten. Een jaar later is Neeltje stil gaan wonen in Buitendijk en is *Jan Elders* uit Hoogland tap-
per geworden.

Uit aantekeningen van de heer d'Aulnis de Bourouill, archivaris van Eemnes, is op te maken dat het ge-
recht van Eemnes-Binnen vergaderde in 'Het Rooie Kruis' en dat daar ook de jaarlijkse landverpach-
tingen werden gehouden (evenals in 'De Lindeboom'). In 1815 en waarschijnlijk al eerder was *Jan Aartse Ruijter*, (geb. 1772), een 33 jaar jongere half-
broer van Neeltje Aartse Ruijter, de herbergier. Hij was getrouwd met *Grietje Thoone van Logten-
stein* uit Soest. Jan stierf op 10 september 1816, en vlak daarna schonk zijn vrouw het leven aan een zoon, die Aart genoemd werd. Grietje hertrouw-
de in Eemnes op 20 september 1818 met *Cornelis Hendrikse Mossinkoff*. Nu werd Cornelis herbergier. Hij bleef dat tot zijn dood op 19 juli 1856. Grietje, zijn weduwe, is daarna nog enkele jaren herbergierster geweest. Ze werd opgevolgd door haar zoon *Aart Ruijter*, uit haar eerste huwelijk met Jan Ruijter. Aart was getrouwd met *Maria Stou-
tenburg*. Ze hadden geen kinderen. Aart overleed op 18 maart 1872.

Hierna werd vermoedelijk *Cornelis Kuijer* uit Soest de eigenaar. Het pand werd toen door verschillende families bewoond. Er kwam een abrupt einde aan de oude herberg bij een grote brand in juni 1921. In de Gooi- en Eemlander van 22 juni 1921 was het volgende te lezen:

"Een zware brand heeft Zaterdagmorgen onze gemeente geteisterd en haar beroofd van een mooi waardevol Godshuis. Te ongeveer 9 uur werd brand ontdekt in het café 'Het Roode Kruis', bewoond door zekeren v.d.Kamp. Voorts strekte het perceel tot woning aan twee families van Dijk. Omtrent de oorzaak van den brand tast men nog in het duister, doch het vuur greep zóó snel om zich heen, dat in zeer korten tijd het gansche perceel, dat met een rieten dak bedekt was, in lichte laaie stond. Het was zulk een geweldige vuurzee, dat de brandweer machteloos bleek tegenover dit vernie-

lend element. Gelukkig konden de bewoners tijdig in veiligheid worden gebracht en werden zij door de bureu liefderijk opgenomen. Van den inboedel kon niets gered worden, terwijl een zeug met 7 keuen, een paar schrammen en 2 geiten eveneens in de vlammen omkwamen. Wel trachtte de brandweer, geholpen door de brandweer uit Baarn, het vuur meester te worden, doch alle moeite was vruchteloos, daar men over geen voldoende water kon beschikken."

Zo was dan een triest einde gekomen aan het eeuwenoude pand. Met deze inleiding heb ik een begin willen maken met het onderzoek naar de historie van de herbergen in Eemnes. Wanneer er mensen zijn, die me aan gegevens over de Eemnesser herbergen en in het bijzonder over 'Het Rooie Kruis' kunnen helpen, dan zal ik ze daarvoor erg dankbaar zijn. U kunt kontakt opnemen met: Henk van Hees, Geutoomserf 23, Eemnes, tel. 89849.

Data van activiteiten

- [Di. 6 okt.] *'Dankzij Eemnes kwam Laren op de hoogte'*, deze inleiding door Gijs Vlamings wordt gehouden in de Mariaschool, Jhr. Roëlllaan 15.
Aanvang 20.15 uur.
- za. 10 okt. Als vervolg op zijn inleiding neemt Gijs Vons mee naar de gooise stuwwal bij Crailo.
- do. 15 okt. Bijeenkomst werkgroepen en belangstellenden in de Hilt. Aanv. 20.15 uur.
- wo. 18 nov. Lezing door Dr. A. de Vrankrijker over de strubbelingen rond 1500. Deze lezing wordt, in samenwerking met 'Baerne', gehouden in Kasteel Groeneveld.
Aanvang 20.00 uur.
- december Herdenking rond de Nicolaaskerk.
Nadere bijzonderheden in het volgende HKE-nummer.
-

Archeologisch onderzoek 'Eemnes'

Zaterdag, 8.00u 's-ochtends, 25 juli '81, vertrok een kleine 'boor-ploeg' richting Eemnesser Polder, omgeving van het sluisje. Bij het perceel kadastraal H 196 werd halt gehouden en het uitladen van het boorgereedschap kon beginnen.

De voorzitter van de AWN-afdeling 'Naerdincklant', de heer S. Pos had enige ervaren 'boorders' uit zijn gelederen gerecruteerd terwijl van HKE Hans Grootve en Gijs Vlamings aanwezig waren.

Op elk der vier hoeken van het veld werden twee boringen verricht. Zowel de Edelmanboor als een kokerboor werden met verlengstuk gebruikt; boor-diepte $\pm 2\frac{1}{2}$ meter.

Als resultaat kon worden vastgesteld dat er een rietveenlaag onder een deklaag van zwarte aarde gelegen was, waarvan de dikte dusdanig was dat geen contact met de eronderliggende zandader kon worden gemaakt.

In de afdeklaag kwamen in de boormonsters ook klei-laagjes voor. In een paar monsters kwam naast riet-veen ookeen enkel stukje hout voor.

Besloten werd om eerst de veldgegevens van de Rijks Geologische Dienst betreffende de Eemnesser polders door de heer H. Schaftenaar daar aangevraagd, af te wachten. Deze gegevens kunnen een nauwkeuriger

beeld geven aangaande de verschillende niveaus van de zandrug. Mogelijk zijn daarbij dermate dicht aan het oppervlak komende delen, dat deze met onze boren bereikbaar zijn.

Inmiddels kan wel door verkenning van de slootwande in de polder gezocht worden naar plaatsen, waar het zandlichaam zich hierin aftekent. Door deze ev. plaatsen in de kaart in te tekenen, kan ook hierdoor informatie verkregen worden.

G.V.

P.S. By het afsluiten van het HKE-nummer kon de heer Schaftenaar berichten, dat hij inmiddels over enig leeg materiaal veldgegevens beschikt, welke ons mogelijk wat meer informatie kunnen verschaffen omtrent de bodemopbouw v.d. Eemnesser Polders. De leden van onze projectgroep ontvragen tinnenkort hierover mededeling.

Overgenomen uit 'de Vuursteenkoerien' van de Historische Kring Baerne.

Het Kadaster.

Tegen het einde van de Franse tijd is heel Nederland in kaart gebracht. Dit was erg belangrijk in verband met de belastinginning; men betaalde n.l. belasting al naar gelang de groote van zijn huis of van zijn landerijen. Alle veranderingen aan grondoppervlakte of oppervlakte van de gebouwen werden geregistreerd. Zodoende kunnen we verbouwingen, verkopen e.d. in het kadaster terugvinden.

Het oudste kadaster stamt dus uit het begin van de 19e eeuw. Het origineel is niet altijd aanwezig, maar gelukkig zijn er nog wel kopieën; de veldschetsen van voor 1900 zijn niet bewaard gebleven. Ieder stuk grond kreeg een nummer, b.v. 75. Indien er na verloop van een aantal jaren iets veranderde, b.v. door verbouwing of opdeling van de grond, kreeg de nieuwe plattegrond een ander nummer. Had men 1500 percelen, dan werd het nieuwe nummer 1501. Het nummer 75 verviel, maar werd toch achter het nummer 1501 geplaatst. Zo kunnen we na het huidige kadasternummer het nummer van de vorige opmeting vinden. Bij ieder kadasternummer hoort een kaart waar het desbetreffende perceel opstaat, alsook het jaartal van opmeting. Soms worden alleen dienstjaren vermeld; deze lopen een jaar verder dan het werkelijke jaar. De oudste situaties zijn in rood aangegeven. Staat er dus een gebouw in rood op een kaart uit b.v. 1880, dan weten we dat het er in die tijd niet meer stond. Indien dit gebouw op een kaart uit b.v. 1850 niet in rood vermeld staat, weten we dat dit gebouw tussen 1850 en 1880 afgebroken is. Het kan voorkomen, dat er in een tijd van twee jaar grote veranderingen in de kaarten optreden. Dit berust vaak op meetfouten, die in de veldschetsen kunnen worden teruggevonden, aangezien men bij het meten uitging van sloten en hekken, die niet in kaart gebracht waren.

Het behulp van het kadaster kunnen we veel te weten

komen. Wel moeten we rekening houden met onnauwkeurigheid in het kadaster indien dit voor 1900 gemaakt is.

Gertjan de Roller

Nieuwe boeken HKE-bibliotheek

'Op zoek naar onze voorouders'

Handleiding genealogisch onderzoek

door W. Wijnaends van Risandt.

Uitgave: Centraal Bureau voor Genealogie, den Haag

'Zo schreven onze voorouders'

Nederlands schrift tussen 1450-1700.

drs. B. N. Leverland.

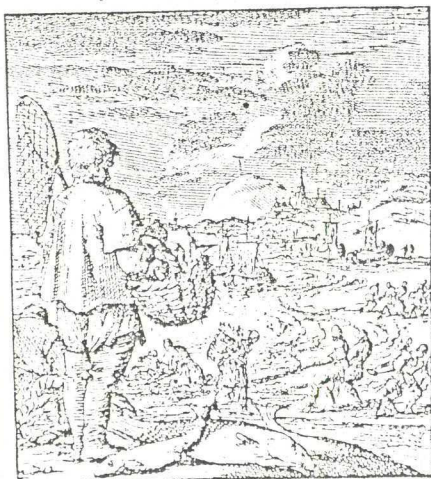
Uitgave: Centraal Bureau voor Genealogie, den Haag

'Eemlandse klappers. Dopen Eemnes tot 1811.

Uitgegeven door de Genealogische Documentatie Service.

De 'Visser.

*Ghy al, die swemt, in't weetcht Stroomen,
't Groot Visnet kind ghy niet ontloopen.*

*Gelyk een Visnet aan de Strand,
Soo, secht de Wysheid, salt ook weesen,
Wanneer des grooten Vissers hand,
Den Vangst der Mensen uitsal leesen;
Het goede in het leedels Vat,
En't quaade in een leelyk Gat.*

Historische Kring Eemnes

1981 jaargang 3-nr.4

Bestuur

Voorzitter A.M.Veth, Raadhuislaan 51
Vice-voorz. J.V.M.Out, Raadhuislaan 87
Sekretaris G.van Wijk-Blom, Raadhuisl. 39
Penningmeester C.Jungerling, Ploeglaan 12
Lid M.Achthoven-Hermeler, Faz.hof 12

Kontributie HKE f.15,--per jaar
RaboBank Eemnes,
rek.nr.31.59.11.425
Girorek.nr. v.d. bank 10887

Redactie:

H.Grootveld, B.van Raay
Copy aan: G.Vlamings, Ploeglaan 22

Inhoud:

Van het bestuur	. 70
Werkgroepen	. 71
Korte geschiedenis v.d.fam. van het Klooster in Eemnes	. 72
Een Hollandse strafexpeditie in Eemnes (dec. 1481)	. 80
De oude doopboeken van Eemnes	85
Aktiviteiten-agenda	. 89
Verschenen artikelen '79'80'81	90

Doel van de vereniging is de bevordering van de kennis van - en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes met aansluitend gebied in het bijzonder.

Van het bestuur.

Zoals u ook in de kranten hebt kunnen lezen is de Hervormde Kerk inmiddels verrijkt met een rouwbord met historische tekst. Wij zijn blij dat dit in een prettige samenwerking en tijdens een stijlvolle bijeenkomst gebeurd is en danken allen die daar op welke wijze ook aan meegewerkt hebben. Voor diegenen die de lezing van Dr. de Vrankrijker en de herdenking in de kerk hebben moeten missen, heeft Jan Out in dit boekje nog het een en ander daaromtrent uit de doeken gedaan. Een ander verheugend feit is dat de gemeente de archiefstellingen gaat uitbreiden, zodat wij in 1982 het door Utrecht in bewaring genomen archief hier terug kunnen verwachten. Nu we het hierover hebben maken we van de gelegenheid gebruik om ook de gemeente te bedanken voor de medewerking die zij altijd verleent bij naspeuringen in het archief. Tot slot wensen wij u prettige Kerstdagen en een voorspoedig 1982.

Bertie van Wijk-Blom.

Verzoek van de penningmeester.

Aan het einde van het jaar komt weer het gebruikelijke verzoek uw contributie voor het komende jaar te voldoen.

Dit bedrag ad f.15,-- zien wij gaarne vóór 15 februari 1982 tegemoet op rekening 31.59.11.425 bij de Rabo-bank Eemnes. Het giro-nummer van de bank is 10887.

Hartelijk dank voor uw medewerking.

Carel Jungerling.

Werkgroepen

Monumenten	L.Lankreijer, Aartseveen 94
Biblio/topografie	M.Achthoven, Fazantenhof 12
Haven en Scheepvaart	H.Grootveld, Fazantenhof 118
Genealogie	H.van Hees, Geutoomserf 23
Recent verleden i.o.	H.van Hees, Geutoomserf 23

Werkgroep Monumenten.

Dia-avond.

Zoals ook al in het vorige HKE-blad te lezen was, worden er begin 1982 twee dia-avonden gehouden; de datum van de eerste avond is vastgesteld op dinsdag 26 januari, om 20.00 uur, in het Hervormd Centrum, Torenzicht 26. Op deze avond zullen alle huizen van de Wakkerendijk in Eemnes-Buiten te zien zijn, t/m Wakkerendijk 140. In maart volgt dan de rest van Buitendijk en Eemnes-Binnen. Om de voorstellingen wat te verlevendigen leek het ons leuk een aantal autochtonen te vragen de dia's van commentaar te voorzien. Voor vier van hen hebben we een voorvertoning gegeven, zodat zij ongeveer weten, wat hen te wachten staat. We hopen dat op de avond zelf veel aanwezigen hen zullen aanvullen. Henk van Hees zal als inleiding bij elke dia enige gegevens van de werkgroep genealogie noemen en tevens proberen de gesprekken *binnen de perken* te houden. Ook is er voor de diverse werkgroepen in de pauze gelegenheid om het periodieke overleg te plegen. We hopen er op deze manier een interessante avond van te maken, zowel voor HKE-leden als voor een breder publiek.

Livia Lankreijer.

Wij feliciteren.....

Livia Lankreijer, die in Utrecht slaagde voor het examen Geschiedenis M.O., deel A. Wij wensen haar veel succes met haar verdere toekomstplannen en hopen dat zij nog veel plezier van het behaalde diploma zal hebben.

Korte geschiedenis van de familie *van't Klooster* (*van Klooster*) in Eemnes.

Waarschijnlijk in het jaar 1736 vestigde de stamvader van bijna alle Eemnesser van't Kloosters en van Kloosters zich in Eemnes. Aanvankelijk sprak men alleen over van't Klooster, maar later zijn twee takken van deze familie door slordigheid hun 't kwijtgeraakt. De stamvader kwam uit Soest. Dit is de bakermat van deze familie. Wie geïnteresseerd is in het Soester voorgeslacht van deze stamvader, kan daarover een paar artikelen lezen in oude nummers van het blad van de Historische Kring Soest. Deze bladen zijn voor leden aan te vragen bij de bibliotheek van onze Historische Kring. De hiervoor genoemde stamvader heette:

I. Gerbert Cornelisse van't Klooster

gedoopt Soest (R.K.) 17 maart 1710

overleden Eemnes + 1785

trouwt 1: Soest 24 oktober 1734

Maria Segerse Schouten;

trouwt 2: Eemnes (h.v.w.) 13 mei 1746

Geertje Hannesse Hoefslout.

Van + 1736 tot 1749 woonde hij op een boerderij, die gestaan heeft op het tegenwoordige adres Wakkerendijk 186. Daarna is hij verhuisd naar de boerderij *Landlust*. Deze boerderij bestaat nog en is nu te vinden op het adres Wakkerendijk 90. Gerbert had uit zijn eerste huwelijk 4 en uit zijn tweede huwelijk 5 kinderen. Voor ons verhaal zijn vooral twee zoons belangrijk: *Cornelis*, uit het eerste

huwelijk, waaruit de *Suikerkist-tak* (A) voortkwam en *Peter*, uit het tweede huwelijk, die voor de *Landlust-tak* (B) heeft gezorgd.

■ A. Suikerkist-tak

I- *Cornelis Gerbertse van't Klooster*
gedoopt Soest (R.K.) 16 november 1735
overleden Eemnes 21 mei 1819
trouwt Eemnes 17 april 1759
Woutertje Hannesse Hoefsloot,
een zuster van zijn stiefmoeder.

Waarschijnlijk in het jaar 1759 heeft hij de boerderij *De Suikerkist* overgenomen van Huijbert Barendse Koppen, die in dat jaar overleed. Deze boerderij stond op de grond van de tegenwoordige percelen Wakkerendijk 116 en 118, achter de tegenwoordige boerderij op no. 118.

Cornelis en zijn vrouw verkopen de boerderij op 27 januari 1800 aan hun zoon Peter, de jongste van hun zes kinderen.

II *Peter Cornelisse van't Klooster*
gedoopt Eemnes (R.K.) 24 juli 1773
overleden Eemnes 2 november 1848
trouwt (R.K.) Baarn 5 mei 1800
Aagje Cornelisse Bouman

Op 13 februari 1849 vond de boedelscheiding van de nalatenschap van Peter en Aagje plaats. Hun ongetrouwde dochters Maria en Cornelia behielden de boerderij *De Suikerkist*. Maria, de langstlevende, benoemde bij testament van 11 juni 1878, haar broer Hannes als enige en algehele erfgenaam. Ze overleed op 2 september 1878.

III *Hannes Peterse van't Klooster*
geboren Eemnes 25 augustus 1813
overleden Eemnes 5 augustus 1878
trouwt Eemnes 30 september 1840
Rijkje van Roomen

Hannes woonde vanaf 1842 op de boerderij *De Burgwal* in Leusden. Deze boerderij huurde hij van Willem Steinbuch, directeur van het postkantoor in Amersfoort. In 1862 vestigde hij zich weer op *De Suikerkist* in Eemnes, bij zijn ongetrouwde zusters. Hij en zijn vrouw hadden twee zoons: Peter, die ongetrouwd bleef en Teunis (IV).

IV Teunis Hannisse van Klooster

geboren Leusden 3 mei 1850

overleden Eemnes 13 februari 1882

trouwt 1: Soest 21 oktober 1876

Mietje Isaaks Stalenhoef

trouwt 2: Hoogland 21 januari 1880

Teunisje Hilhorst

Voor Teunis werd naast De Suikerkist in 1876 een nieuwe boerderij gebouwd: het huidige pand Wakkerendijk 116. Toen zijn eerste vrouw op 15 april 1879 stierf, bleef hij achter met één dochter Rijkje. Toen Teunis in 1882 zelf stierf, liet hij een zwangere vrouw achter en de al genoemde Rijkje. Dit meisje kwam onder voogdij van haar oom Peter, die nog op de Suikerkist woonde. Van hem erfde ze later deze boerderij en precies de helft van de landerijen. Ze trouwde in 1903 met Teus van Stoutenburg. Dit paar liet in 1912 een nieuwe Suikerkist bouwen, vlak voor het oude pand, waarvan nog steeds een deel als schuur bestaat. Weduwe Teunisje schonk op 18 juni 1882 het leven aan een zoon, die ze Teunis noemde (V).

V- Anthonius Petrus van Klooster

geboren Eemnes 18 juni 1882

overleden Eemnes 3 november 1970

trouwt Eemnes 15 november 1911

Rutgera van't Klooster

Zij zijn de ouders van de tegenwoordige bewoners en tevens eigenaars van Wakkerendijk 116.

B. Landlust-tak

Stamvader Gerbert werd op deze boerderij opgevolgd door:

I- Peter Gerbertse van't Klooster

gedoopt Eemnes (R.K.) 18 januari 1752

overleden Eemnes 11 oktober 1834

trouwt 1: Eemnes 8 april 1776

Aaltje Gijsbertse Stalenhoef

trouwt 2: Eemnes 11 mei 1788

Maria Rutgerse Ruijter

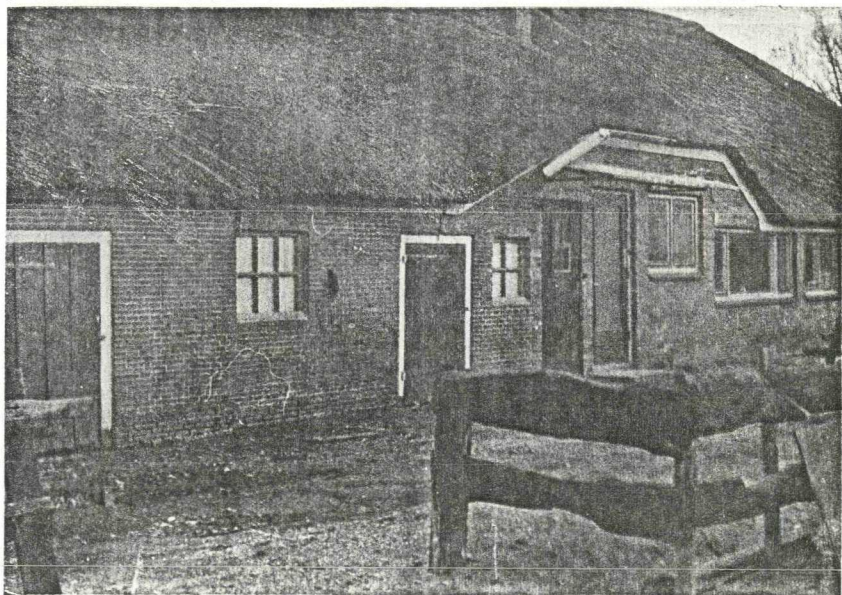
Hij had 8 kinderen uit zijn eerste huwelijk en 9 kinderen uit het tweede huwelijk en dus een zeer talrijk nageslacht. Tijdens zijn eerste huwelijk

woonde hij over de Eem in Baarn en na zijn tweede huwelijk op Landlust in Eemnes. Oud geworden woonde hij als rentenier in het pand Wakkerendijk 114. We volgen hier nu de lijn van twee van zijn zoons:
1 Gijsbertus: tak *Van Klooster*
2 Jan: tak *Van't Klooster*

■ B-1 Tak van Klooster

II *Gijsbertus van Klooster*
gedoopt Baarn (R.K.) 1 maart 1781
overleden Eemnes 29 juni 1829
trouwt 1: Eemnes 21 juni 1807
Annetje Wouterse Stalenhoef
trouwt 2: Baarn 16 januari 1815
Antje Cornelisse Bouman,
zus van de vrouw van zijn neef Peter, die op de Suikerkist woonde.

Antje bracht haar laatste jaren ook op de Suikerkist door. Uit het eerste huwelijk van Gijs zijn 7 kinderen geboren en uit het tweede huwelijk 1 kind. De oudste zoon Peter kwam op Landlust en een zoon Wouter kwam op de boerderij Wakkerendijk 32, waar nu de Rabo-bank staat. Hij werd wel Wous de bakker genoemd. De lijn gaat verder met zijn broer Peter.

'Landlust', Wakkerendijk 90

III *Peter Gijsbertse van Klooster*
gedoopt Eemnes (R.K.) 20 november 1809
trouwt Eemnes 11 oktober 1836
Anna Meinse van den Brink

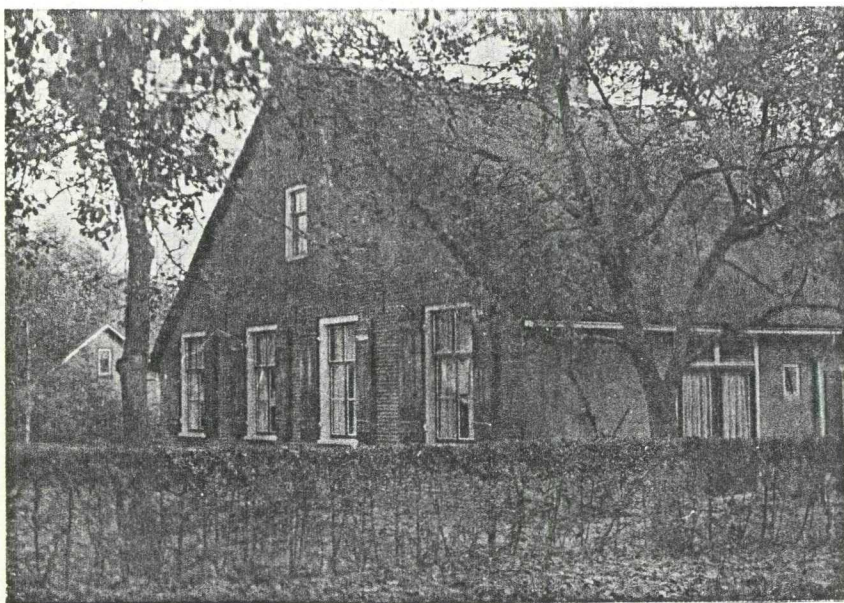
Op 1 januari 1835 verkoopt hij Landlust aan Johanna Louisa van Tets, echtgenote van Mr. Joan Huijdecoppe van Maarsseveen (bewoners van Kasteel Groeneveld). Peter kocht zelf de boerderij op de plaats van het tegenwoordige pand Wakkerendijk 262 (G.Hilhorst). Dit ging over op zijn zoon:

IV *Gijsbert van Klooster*
geboren 1850
trouwt
Agnes Beukeboom;

hun zoon was:

V *Hendrikus Marinus van Klooster*
geboren Eemnes 15 januari 1882
overleden Laren Nh. 22 november 1950
trouwt
Gerarda Staal

Nadat hij enige tijd in Leusden had gewoond, kocht hij in Eemnes de boerderij *De Eendracht*. Wakkerendijk 178, waar nu zijn zoon en dochter nog wonen.

Wakkerendijk 178

B-2 Tak van 't Klooster

I *Jan Peterse van 't Klooster*
gedoopt Eemnes (R.K.) 11 augustus 1791
overleden Eemnes 18 mei 1861
trouwt Eemnes 22 januari 1815
Geertje Wouterse Stalenhoef,
zus van de vrouw van zijn halfbroer Gijs.

In 1821 kocht hij de boerderij Wakkerendijk 140.
We zetten de lijn voort met twee van zijn zoons:

IIa *Rutger Jans van't Klooster*
geboren Eemnes 21 februari 1819
overleden 22 juli 1890
trouwt met
Margaretha Kuijer

Ruth was wethouder van Eemnes. Zijn zoon *Jan* (1855-1922) werd ook wethouder van Eemnes. Hij woonde op de boerderij Meentweg 49 (nu Beemsterboer). *Jan* was getrouwd met *Martha Schouten*. Ze waren de ouders van o.a. de *gebroeders van't Klooster*.
Een broer van Ruth was:

IIb *Pieter Janse van't Klooster*
geboren Eemnes 18 december 1816
overleden Eemnes 31 januari 1886
trouwt Soest 7 juni 1844
Geertruij Hendrikse Elkenhorst

In tegenstelling tot zijn familie werd hij geen boer maar kleermaker. Na zijn trouwen ging hij eerst in het pand Wakkerendijk 114 (nu fam.Dijk) wonen. Terwijl dit huis wel in zijn bezit bleef, is hij, waarschijnlijk toen zijn gezin groter werd naar Eemnes-Binnen verhuisd, naar *Branderl*, Wakkerendijk 228. Een zoon van Pieter en zijn vrouw was:

III *Henricus-Joannes van't Klooster*
geboren Eemnes 20 december 1849
overleden Eemnes 22 september 1937
trouwt Eemnes 26 oktober 1875
Maria Gerritse Stalenhoef

Twee van hun zoons werden in Eemnes bekend:

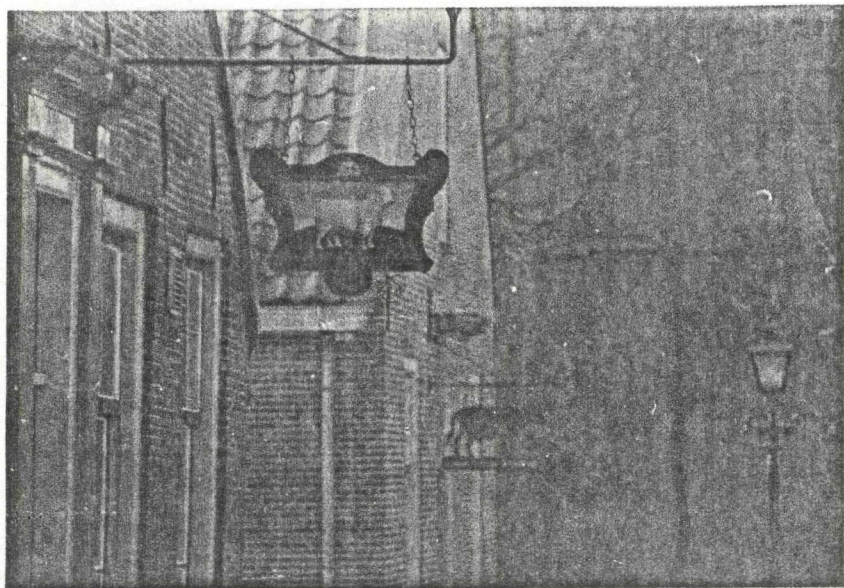
IVa *Pieter van't Klooster*, (1876-1974)
Boerderij Wakkerendijk 106.

IVb *Gerrit van't Klooster*, (1884-1966)
Boerderij Meentweg 91
getrouwd met
Elisabeth-Antonia de Jong

Zo is dus duidelijk geworden dat bijna alle Eemnesser van't Kloosters en van Kloosters afstammen van Gerbert van't Klooster uit Soest. Er moet hier een uitzondering gemaakt worden voor de familie van't Klooster die in Eemnes *van't Klooster de Schilder* genoemd wordt. Zij zijn van een andere stam, weliswaar ook uit Soest. Daarop hoop ik een volgende keer terug te komen.

Voor het schrijven van dit artikel heb ik materiaal van allerlei mensen kunnen gebruiken. Ik wil al deze mensen bedanken, in het bijzonder de leden van de Werkgroep Eemland voor Genealogie en de Genealogische Werkgroep van HKE en de bewoners en tevens eigenaars van Wakkerendijk 116.

Henk van Hees.

GERBERT CORNELISSE VAN 't KLOOSTER (1710 - ± 1785)
BOERDERY "LANDLUST" (WAKKERENDYK 90)

"SUIKERKIST-TAK"

CORNELIS

(1735 - 1819)

"LANDLUST"-TAK

PETER

(1752 - 1834)

PETER

(1773 - 1848)

"SUIKERKIST"

JAN

(1791 - 1861)

WAKKERENDYK 140

GysBERTUS

(1781 - 1829)

"LANDLUST"

HANNES

(1813 - 1878)

"SUIKERKIST"

RUTGER

(1819 - 1890)

WAKKERENDYK 140

PIETER

(1816 - 1886)

WAKKERENDYK 228

PETER

(1809 -)

EERST: "LANDLUST"

DAN: WAKKERENDYK 26

TEUNIS

(1850 - 1882)

"SUIKERKIST"

JAN

(1855 - 1922)

MEENTWEG 49

HENDRIK

(1849 - 1937)

Gys

(1850 -)

WAKKERENDYK 262

TEUNIS

(1882 - 1970)

"SUIKERKIST"

GERROEDERS

MEENTWEG 49

WAKKERENDYK 138

PIETER

(1876 - 1974)

WAKKERENDYK 106

GERRIT

(1884 - 1966)

MEENTWEG 91

HENDRIK

(1882 - 1950)

WAKKERENDYK 178

Een Hollandse strafexpeditie in Eemland (dec.1481).

Allereerst volgt hier de vrij letterlijk overgezette tekst uit de 'Jaarboeken betreffende de Hollandsch-Utrechtsche gebeurtenissen', dan een beantwoording van de vraag, hoe schadelijk de expeditie was en ten slotte een onderzoek naar een vermeend Eemnesser rouwbord ter herdenking van deze ramp.

Hoe Eemnes veroverd werd.

Toen de stadhouder met zijn leger en aanvoerders in Naarden was aangekomen, verzochten de Eemnessers hem om vrijgeleide te verlenen teneinde te onderhandelen om 'in verding' te gaan. Dit werd hen verleend. En men eiste van hen een kleine som geld, waarvoor de stadhouder Eemnes tegen de Utrechters en hun trawanten zou beschermen. Toen ze dit vernamen, zeiden ze, dat ze het eerst aan hun plaatsgenoten zouden voorleggen en er werd om een week bedenktijd gevraagd. Dat bleek onmogelijk te zijn, maar twee dagen werden toegestaan. Als ze niet binnen die termijn zouden antwoorden, zou alles 'in vuur en vlam' gezet worden. Met die boodschap vertrokken de Eemnessers uit Naarden.

Toen de onderhandelaars hun plaatsgenoten alles vertelden, was er een deel dat instemde met de Naarder eisen, omdat die redelijk geacht werden. Maar een ander deel vond het gewenst de stad Utrecht op de hoogte te brengen en aldus geschiedde.

De Utrechters stuurden onmiddellijk honderd 'stalbroeders' naar Eemnes om het dorp te helpen bewaken. Toen de stadhouder en zijn helpers dit vernamen, besloten zij dat Eemnes bestormd zou worden. Zij trokken daarom met een leger van 4 à 5 duizend man Naarden uit en vielen van 4 kanten aan. Zij wonnen met grote overmacht mede dank zij het feit, dat het niet gevroren had. En zij sloegen er velen dood, van de dorpelingen wel ... en ook nog 90 stalbroeders; hun eigen verlies bedroeg slechts vijf. En zij plunderden en staken Eemnes daarna in brand op 4 of 5 huizen na.

Dit alles geschiedde op St.-Thomasdag om 4 uur 's middags, (21 dec.) het was een vrijdag. Daarna trokken de Hollanders weer naar Naarden.

En op Kerstavond trok de stadhouder van Naarden naar Baarn en Soest en stak deze plaatsen eveneens in brand. Er bleef niet veel van over, tenzij de huizen waar iemand in het kraambed lag of bediend was. Maar de dorpelingen van deze twee plaatsen waren binnen de ommuring van Amersfoort gevlucht, zodat er niemand gevangen of gedood werd. Daarna trok de stadhouder weer met zijn leger naar Naarden.

Diezelfde avond trok de Jonker van Kleef met een gevolg van Amersfoort naar Utrecht. En toen ze op de berg kwamen, zagen zij dat de Hollanders Baarn in brand hadden gestoken. De Jonker vroeg wat daar brandde en wie dat deed. Men antwoordde hem, dat het de Hollanders waren, die in het Sticht aan het brand stichten waren. Toen sprak de Jonker, dat hij hun de veren wel zou kortwieken, zodat ze niet ver meer konden komen!

Tot zover de Utrechtse Kroniek.

De opgelopen schade.

Wij weten dat de voorgelezen Utrechtse kroniek een vrij betrouwbaar beeld geeft van de strijd en haar gevolgen. Op grond van enkele gegevens kunnen we dit ook na 500 jaar nog bevestigen.

Allereerst de tekst van het rouwbord in de Nicolaaskerk. Deze vertelt ons van de grote ramp die de Eemnessen trof, ja vult zelfs de Utrechtse kroniek aan, want in de ons overgeleverde tekst wordt het getal van 72 mensen niet genoemd, wel dat van 90 Utrechtse soldaten, die sneuvelden. Hoe groot het leed moet zijn geweest, beseffen we pas, als we weten dat Binnendijk en Buitendijk samen naar schatting zo'n 1100 burgers telde. 72 Mensen is dan zo'n 7% van de bevolking. Geen wonder dat men dit droeve gebeuren in deze kerk vermeldde!

Vervolgens het gegeven feit, dat er alleen 4 of 5 huizen aan de vlammenzee ontkwamen. Ook de kerk moet grotendeels verwoest zijn geweest, want 2 weken na de brand geeft bisschop David van Bourgondië toestemming om de kerk voorlopig voor zo'n 3 jaar te mogen gebruiken voor de eredienst. Dat de bevolking zich grote offers getroostte om haar kerken te herstellen en te onderhouden, weten we uit de

regeling dat de kerken de opbrengst van de Zuid-wend, een afgegraven dijk tussen Laren en de Eem, voor eigen behoefte mocht gebruiken. De bevestiging hiervan geschiedde in Binnendijk in 1490, in Buitendijk pas in 1555, maar dit was het vastleggen van een sinds mensenheugenis bestaande toestand. Ook hebben we een overlevering uit de volksdevotie. Een prachtige eikenhouten piëta, dat nu in de katholieke kerk van Eemnes staat, dateert uit de laatste decennia van de 15e eeuw. Het werd vroeger in deze kerk vereerd als *Maria hulp in de nood*. Misschien werd het beeld wel gekocht bij het herstel van het kerkinterieur. Maar ook aan het exterieur werd hard gewerkt! In 1525 was de toren na een korte bouwperiode van maar 4 jaar luisterrijk hersteld.

En hoe verging het de boerderijen en de huizen van de ambachtslieden? Deze zullen wel van hout zijn geweest, zodat herstel redelijk eenvoudig was. Wel weten we, dat ruim 30 jaar na de ramp Eemnes nog zo'n 8 bewoners per haardstede, zeg maar woning telde, terwijl op het platte land het gemiddelde toen 6 was. Wellicht woonden er toen nog steeds gezinnen samen of waren weduwen en wezen bij anderen woonachtig. De toestand hier was echter alleszins beter dan in Baarn, waar men gemiddeld 12 personen per haardstede telde!

Al met al schijnt de schade in de beide Eemnessen groot te zijn geweest, maar heeft de boerenbevolking deze redelijk snel weten te herstellen.

Raadsels rond het rouwbord.

Toen ik in 1975 het boekje 'Eemnes in oude ansichten' samenstelde, schreef ik daarin, dat een oud wandbord in deze kerk de volgende tekst vermeldde: 'Toen men schreef 1480 en één

was er in Eemnes groot geweest,
daar bleven 72 mannen dood,
God help de zielen uit de nood.'

Omdat de Historische Kring de herdenking van de ramp op een gepaste wijze wilde doen plaatsvinden, werd het idee geopperd opnieuw deze tekst in de kerk te doen aanbrengen. We hadden het vermoeden, dat het genoemde wandbord een rouwbord was geweest, dat bij een vroegere kerkrestauratie verwijderd was. Navraag bij enkele oudere Eemnes-

sers wees uit, dat het rijm wèl bekend was, maar het eventuele rouwbord nièt.

Ook kerkarchief en gemeentearchief leverden weinig op. Gemeente-archivaris baron d'Aulnis de Bourouill maakt in 1898 wel aantekeningen betreffende de kerk, maar vermeld de tekst niet.

Ook literatuur bood weinig uitkomst. Ik vond variaties als: 'In het jaar veertienhonderd tachtig en één...' in plaats van 'Toen men schreef veertienhonderd tachtig en één...', de '72 mannen' werden meestal als '72 mensen' gemeld en het jaartal 'veertienhonderd tachtig en één' werd soms als 'vierhonderd tachtig en één' geschreven.

De oudste vermelding die ik vond was die van de Hilversumse notaris Albertus Perk. Deze amateur-historicus, naamgever aan de Historische Kring van Hilversum, maakte aantekeningen in het door hem in 1866 uitgegeven boek van de in de 16e eeuw levende Lambertus Hortensius, dat 'Opkomst en den ondergang van Naarden' heette. Hij schrijft:

"Behalven van het krijgsvolk uit Utrecht sneuvelen ook veel Eemnesser bureu. Lang werd de herinnering bewaard, op den noorder planken binnenwand in de kerk te Buitendijk, in deze woorden:

'Toen men schreef vierhonderd tagtig en een,
Was er in Eemnes een groot geweën.

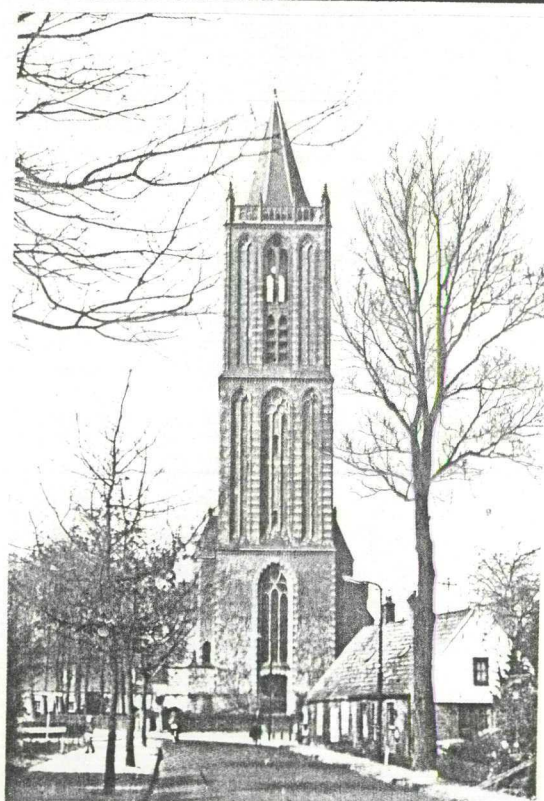
Daer bleven twee en zeventig menschen doot.

Godt help de sielen uyt den noot.'

Het is zeer waarschijnlijk, dat Albertus Perk dit uit eigen waarneming kende. Uit zijn dagboeknotities weten wij, dat hij meermalen in Eemnes geweest is. Zijn oom Krijn Perk was immers hier bakker en tevens kerkeraadslid van de Nicolaaskerk. Zijn woorden "lang werd de herinnering bewaard" doet vermoeden, dat de tekst ten tijde van de publicatie van het boek reeds verdwenen was. Bij het verwijderen of vervangen van de houten lambrisering, want zo moeten wij ons een houten binnenwand denk ik voorstellen, is het opschrift verloren gegaan. Toch hebben wij nu, dank zij een Hilversumse notaris, de oorspronkelijke tekst weer terug, waarbij we dan omwille van de duidelijkheid de aanduiding *vierhonderd* in *veertienhonderd* veranderd hebben.

Jan Out.

Goen menschreef veertienhonderd
tachtig en een
Was er in Lemmes een groot geween
Daer bleven twee en zeventig
mensen doot
Godt help de sielen uyt den noot.

De oude doopboeken van Eemnes.

Een dezer dagen verscheen in de serie Eemlandse Klappers als no.9 de publikatie: *Dopen Eemnes tot 1877*. Deze uitgave is van bijzonder belang voor de genealogisch geïnteresseerden van zowel binnen als buiten onze historische kring. Maar niet alleen de genealogen onder ons, maar ook menig ander zal met veel animo het boek doorbladeren op zoek naar de namen van vroegere predikanten, chirurgijns, schoolmeesters enz.. Ook de Hilversumse historisch geïnteresseerde zal met gretige nieuwsgierigheid dit boek doornemen: méér dan 300 gedoopten zijn kinderen van Hilversumse Rooms-Katholieken, die in de tijd van Jansenistisch-gezinde pastoors de bo-relingen in Eemnes lieten dopen.

De dopen van de Gereformeerden van Binnendijk staan vanaf 1738, die van Buitendijk vanaf 1731 en die van de Katholieken vanaf 1675 genoteerd. Een vluchtig doorbladeren en vergelijken met andere ten dienste staande gegevens laat al veel interessants zien. Hieronder enkele mij opgevallen zaken.

Op bladzijde 4 zien we achter *Johan Philip Dheis* vermeld: jager op Groeneveld. Ook in 1877 kwam ik in de Eemnesser annalen een *J. Ph. Dey*s tegen. Deze was jachtopziener op het landgoed van *Prins Hendrik de zeevaarder*, en moest een geschorste veldwachter enige weken vervangen. Ik vermoed, dat hij een klein- of misschien wel achterkleinzoon van genoemde Dheis moet zijn. De namen Jan en Philippus werden namelijk ook aan één van de dopelingen gegeven; een zekere familietraditie is hier te vermoeden. Op andere bladzijden (blz.4 en blz.32) staan de Ambachtsheer of zijn echtgenote als doopgetuige vermeld. Als op 24-7-1740 een dochter van *Cornelis van Dort* en *Rebecca Verwit* in Binnendijk gedoopt wordt, ontvangt zij de namen *Clara Wendela*. Getuige hierbij is de nog prille echtgenote van ambachtsheer *Pieter Cornelis Hasselaar*: *Clara Wendela Sautijn*. Eerst vermoedde ik, dat deze doop wellicht de eerste na hun huwelijk was en dat het kind daarom wellicht ook de financiële ondersteuning van 'peet-tante' zou genieten, maar nader onderzoek leerde

dat dit niet juist was. Er moet een andere reden voor het 'meterschap' geweest zijn. De reden waarom de Ambachtsheer zèlf eenmaal als doopgetuige vermeld staat, is niet moeilijk te achterhalen; *Jan Perier en Johanna van Lenten hadden een drieling gekregen!!!* Men moet zich dat eens indenken in een tijd, waarin geen kinderbijslag bestond. Wat een financiële zorg! Ambachtsheer Cornelis Hasselaar, vader van de vorige genoemde Pieter Cornelisz., ontfermt zich over de kinderen. De twee jongens en het meisje krijgen dan ook wel zeer 'erkentelijke' namen: de eerste heet *Cornelis Eemnes*, de tweede *Cornelia Constantina*, (de tweede naam is een vernoeming naar één van de vier reeds overleden vrouwen van de ambachtsheer) en de derde *Pieter Johannis* (Pieter heet ook de erfzoon van Cornelis Hasselaar.)

Op bladzijde 24 komen we andere notabelen uit de Eemnesser gemeenschap tegen. Als doopgetuige van twee kinderen van *Hendrik Hendriksz de Goede en Teunisje Cornelissen Bruynev(een?)* treden achtereenvolgens *Anna Petronella Geerling*, huisvrouw van *Mr. Jacob Crommelin*, en haar moeder *Wilhelmina Catharina Clarenbeek*, weduwe van *Herman Arnoldus Gerlings*. Het echtpaar Crommelin was bezitter van de Eemnesser buitenplaats *Duckenburg*, het latere *Eemlust*. Het is waarschijnlijk, dat vader en moeder de Goede in dienstbetrekking stonden tot de familie Crommelin en dat deze daarom als doopgetuige optrad (zie ook over deze familie: Tussen Vecht en Eem, 10e jrg. no.3; blz. 176-183)

Op andere plaatsen in de doopboeken kunnen we ontdekken, dat de gegevens niet altijd volledig zijn. Op blz.20 worden een zekere *Hendrik Boor* en zijn vrouw *Anna Corsen* met hun vier kinderen Merretie, Elbert, nogmaals Elbert en Cornelia genoemd. In veel gevallen staan 'gemengde huwelijken' tussen partners van een andere religie uitdrukkelijk vermeld, maar hier is het feit, dat Anna Corsen katholiek is, weggelaten. Toch weten we dit met zekerheid, omdat dit bij de ondertrouw op 20 september 1733 vermeld staat. Het aanstaande echtpaar beloofde hun kinderen 'in de gereformeerde godsdienst' op

te voeden. Waarschijnlijk is deze belofte na veel moeilijkheden min of meer door de omstandigheden gedwongen gedaan: op 4 oktober trouwt het stel en op 25 oktober komt hun eerste kind ter wereld! Wellicht is moeder haar religie trouw gebleven, want in 1759 laat dochter *Marritje* weten, dat zij tot de roomse godsdienst wil overgaan. Na de gebruikelijke stappen als vermaning door de predikant, ter vergadering opgeroepen worden bij de kerkeraad (eerst weigert zij, later verschijnt zij -overigens op verzoek van haar moeder- toch), huisbezoek door predikanten en ouderling, werd haar zaak aan de Classis te Amersfoort gemeld en werd zij gecensureerd (=kerkelijke tuchtmaatregel). (1e Acteboek Herv.Gem.Eemnes-Buitendijk, febr/mrt 1759 en mrt 1763.)

Een soortgelijke onvolledigheid zien we op blz.38. Ook *Willem Willemsz Voogt* is katholiek en staat niet als zodanig gemeld. Dit weten we door een klacht bij de kerkeraad, dat hij zijn dochttertje meenam naar de 'roomse kerk'. Hij beloofde overigens zich niet langer met haar opvoeding te bemoeien. (Doopt-,trouw- en Kerkeraadsboek Eemnes-Buitendijk 1703 e.v.; 26 mei 1740.)

Hoe vreemd het met dopen van kinderen in deze 'gemengde huwelijken' kon gaan zien we bij de doopinschrijvingen van het echtpaar *Pieter Hage* en *Grietje de Wit*. Hun kinderen staan in twee doopboeken genoteerd: de eerste twee werden gedoopt in de Hervormde Kerk van Buitendijk, twee volgende werden in de katholieke kerk gedoopt (blz.25 en 69). Misschien zijn er bij goede bestudering nog veel meer van dergelijke zaken te ontdekken. Ik wil besluiten met een paar mij opgevallen dingen:

1) er staan veel aanduidingen in van de woonplaats van diverse mensen. Zo vindt men b.v. 'molenhuis', 'posthuis', 'de Kaap', 'Langerhoef', 'Ravestein', 't Wilde Bosch', 'Willenburg' enz.. Het is de moeite waard te onderzoeken waar deze huizen zich precies bevonden.

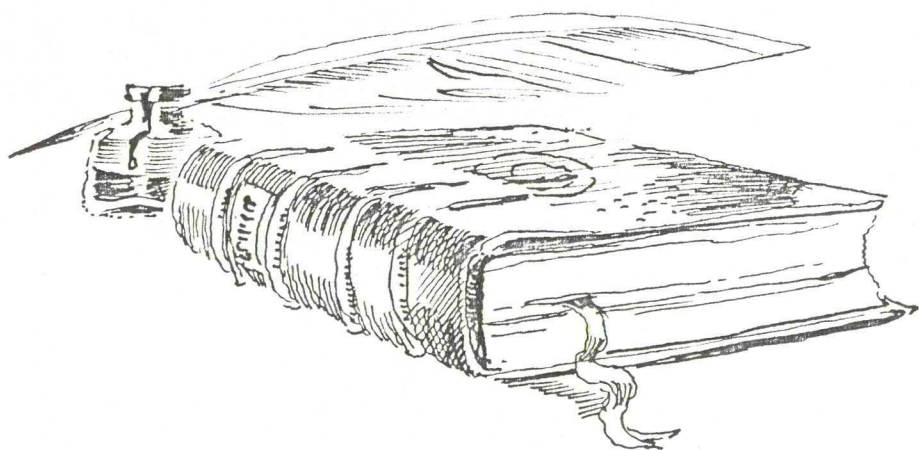
2) bij de katholieken zijn in de oudste periode veel religieuzen (nonnen, klopjes?) doopgetuige (meter) van de kinderen. Ook twee kapelaans worden genoemd (uit Maarssen en Ankeveen).

3) op 19-11-1795 was er zo hoog water, dat een kind niet in Binnendijk, maar in Buitendijk gedoopt werd. Kennelijk stond de Pieterskerk weer 'met de voeten in het water'.

4) enkele dopen van kinderen, voortgesproten uit huwelijken van vreemden, zoals soldaat *Johannes Kardos* en de van Osnabrück afkomstige *Ernst bij de Kellen* (in de hooitijd maaiden er veel Duitsers hier).

Ik wil besluiten met de hoop, dat de uitgave van de huwelijken uit diezelfde periode, gepland als volgend deel van de Eemlandse Klappers, spoedig zal verschijnen. Deze twee delen zijn van groot gemak voor eenieder, die zich bezig wil houden met onze Eemnesser voorvaderen!

Ian Out.

Het boek '*Dopen Eemnes tot 1811*' is, zolang de voorraad strekt, voor f.25,-- te verkrijgen door overmaking op postgiro 3812378 of op nr. 64.47.32.962 (Slavenburg's Bank te Bussum) t.n.v. Genealogische Doc.Serv. te Bussum. Vermeld s.v.p. Eemlandse Klappers no.9. Dit boek is inmiddels ook aanwezig in de bibliotheek van HKE.

Aktiviteiten-agenda.

Di. 26 jan. Dia-avond *Wakkerendijk, deel 1*, m.m.v. Henk van Hees. Deze avond wordt gehouden in het Hervormd Centrum, Torenzicht 26. Aanvang 20.00 uur. Voor verdere informatie, zie elders in dit blad.

Di. 23 febr. Dia-avond *Bunschoten-Spakenburg*. De heer T. Sleurink, voorz. van de Historische Kring Bunschoten, zal dia's van zijn woonplaats tonen. Deze buurgemeente 'over de Eem' heeft een oude archeologische historie met stadswallen enz.. Aanvang 20.30 uur in het Herv. Centrum.

Voorafgaand aan de dia's wordt deze avond ook de *jaarvergadering* gehouden, eveneens in het Herv. Centrum, aanvang 19.30 uur.

maart

Dia-avond *Wakkerendijk, deel 2*. Nadere bijzonderheden hierover in het volgende HKE-nummer.

Van de redactie HKE.

Wij danken eenieder die, op welke manier dan ook, heeft bijgedragen aan het tot Stand komen van de derde jaargang van ons blad.

Mogen wij opnieuw een beroep doen op uw medewerking voor het komende jaar?

*Gaarne zien wij uw bijdrage tegemoet!**
Het redactie-team

** Eind Febr. '82*

In de afgelopen 3 jaar verschenen de volgende artikelen:

Jaargang 1.

Zo begon het.....!	nr.1 - blz.	1
Historische Kring Eemnes van start		2
Sport in vroeger jaren		3
Bibliografie Eemnes		6
Oude ervennamen		8
Pieterskerk van Binnendijk	nr.2 - blz.	1
Eemnesser volkslied		5
Eemnes 1960: door H.Hagen		7
Witte kleipijpjes	nr.3 - blz.	2
Uit de scriptie van Karin Hulder		6
Koninklijk jachtrecht in Eemnes		9

Jaargang 2.

Wat een dagboek vertelt	nr.1 - blz.	2
Het ontstaan van Eemnes		4
Kozakken op de Braadkamp		6
Het Huis ter Eem	nr.2 - blz.	2
Zomertijd		9
Beroepsbevolking van Eemnes		12
Romeinse crypte te Elst	nr.3 - blz.	11
Uit de geschiedenis v.d.Herv.Kerk		13
Bijna 100 jaar Chr.Onderw. in Eemnes	nr.4 - blz.	3

Jaargang 3.

Archiefbabbels (deel 1)	nr.1 - blz.	2
Herinneringen		4
Kwajongensstreken		5
Archiefbabbels (deel 2)	nr.2 - blz.	23
Ontmoetingen met uilskuikens		24
Archeologie		42
Opgave bibliotheek		42
De fiets		43
2 verhalen	nr.3 - blz.	56
Herberg 'Het Rooie Kruis'		61
Archeologisch onderzoek		66
Het Kadaster		67

Korte geschiedenis familie van 't
Klooster in Eemnes

nr.4 - blz 72

Een Hollandse strafexpeditie
in Eemnes

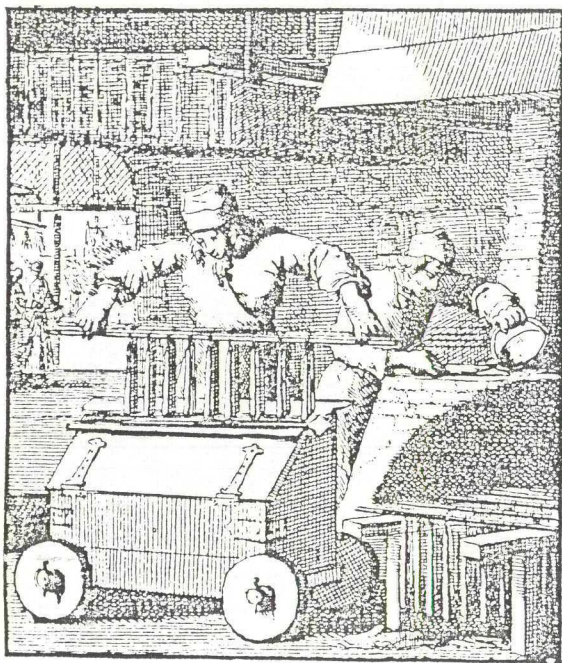
- blz 80

De oude doopboeken van Eemnes

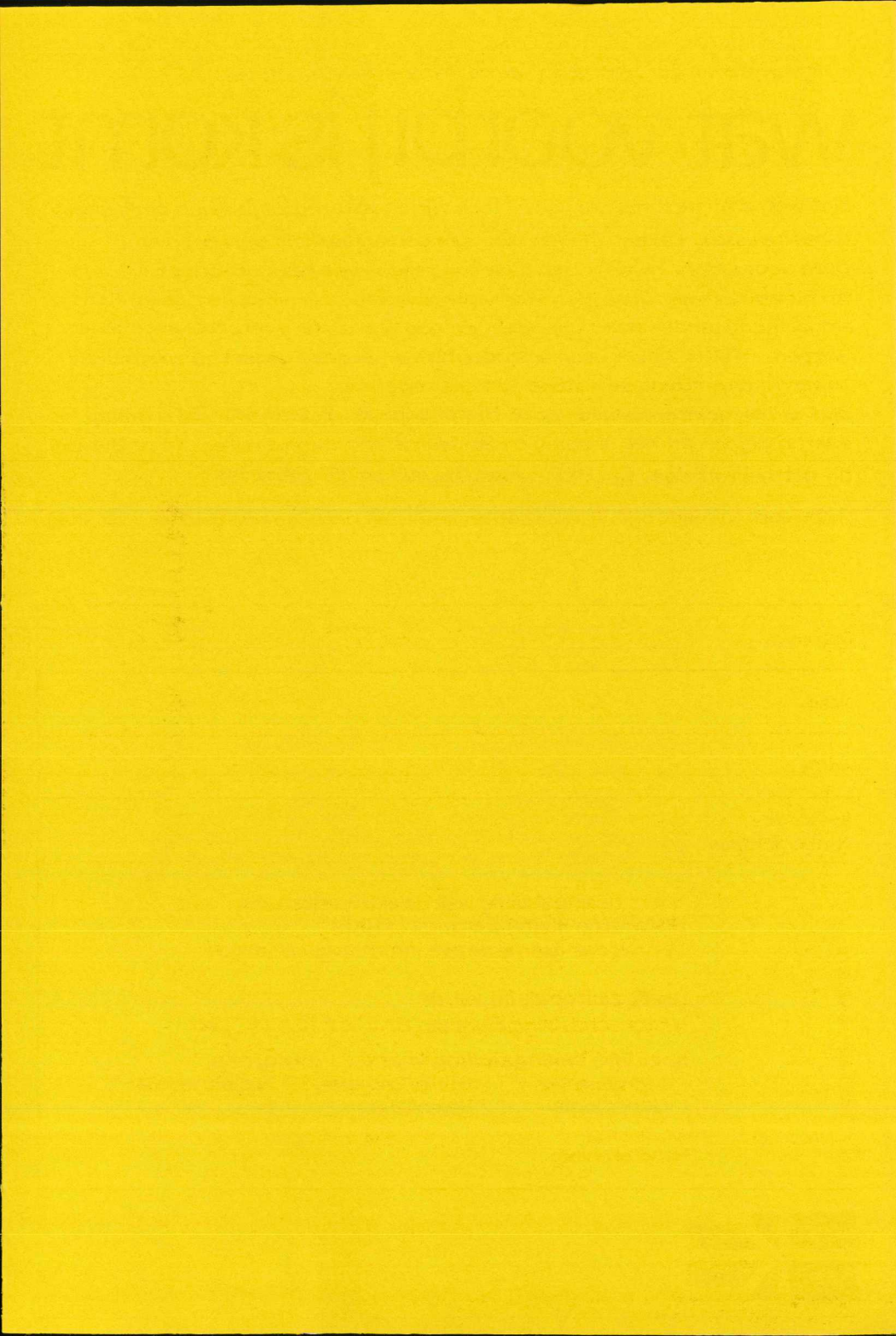
- blz 85

De Kaarsemaaker.
Verliest het minst, Om groote winst.

Terwyl het vuur de Kaars verteerd,
Soo word het huis met licht vereerd;
Dat was het doelwit in het maaken:
ôAardse mens van vlees en bloed,
God wil het Licht uit uw Gemoed,
Door's lichaams sterven en versaaken.

(Dit is bestemd voor niet-leden van de Historische Kring Eemnes)

wat voorbij is kom

niet weerom': heet het gezegde. Toch zijn er veel mogelijkheden om bepaalde gebeurtenissen, zaken, dingen enz. 'aan de vergetelheid te ontrukken'.

Onze voorouders hebben zich daar ook reeds mee beziggehouden:

archieven vol met gegevens over woonplaatsen, familienamen, gebruikers, ambachten, landkaarten, prenten en nog vele andere interessante onderwerpen. Het is zinvol door bestudering van al deze gegevens uw inzicht te verrijken omtrent de historie van ons verleden.

Bent u ook geïnteresseerd, onze Historische Kring Eemnes zal u graag daarbij helpen en het is aan u onderstaande kaart in te vullen; in te leveren bij het sekretariaat van HKE: *Raadhuislaan 39 Eemnes*.

(Informeer ook eens bij uw vrienden en kennissen naar hun belangstelling voor)

Datum

:

Naam

:

Adres

:

Postcode /

:

Plaats / Telefoon

- ☐ heeft belangstelling voor de activiteiten der Historische Kring Eemnes (HKE).
Will hierover gaarne nadere informatie ontvangen.

- ☐ geeft zich op als lid van de Historische Kring Eemnes (HKE) à f 15,- per jaar.

speciale belangstelling voor de werkgroep:

- ☐ Monumenten ☐ Biblio/Topografie ☐ Recent verleden
☐ Genealogie ☐ Haven/Scheepv. ☐

Handtekening:

□ ○ : Voorkeur aangegeven.

